

Møte mandag den 3. mars 2008 kl. 12

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 55):

1. Innstilling fra næringskomiteen om eksportfinans ASA – statlig deltakelse i kapitalforhøyelse (Innst. S. nr. 151 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 33 (2007-2008))
2. Innstilling fra næringskomiteen om statleg garanti til Kongsberg Defence and Aerospace AS for bygging av komposittfabrikk (Innst. S. nr. 142 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 27 (2007-2008))
3. Innstilling fra næringskomiteen om forvaltning av kongekrabbe (Innst. S. nr. 143 (2007-2008), jf. St.meld. nr. 40 (2006-2007))
4. Interpellasjon fra representanten André Oktay Dahl til justisministeren:

«Follo politidistrikt planlegger nå å legge ned ti lensmannskontorer og dele politidistriktet inn i tre regioner som et såkalt prøveprosjekt som skal evalueres etter mindre enn ett år. Forslaget begrunnes med at man ønsker økt innsats mot organisert kriminalitet, og med «signaler» gitt fra Stortinget. Sannheten er imidlertid at bl.a. budsjettsituasjonen tvinger politidistriktet til dette. Lokalbefolkningen protesterer mot at det forebyggende arbeidet vil måtte lide, og ikke minst mot en prosess som er udemokratisk, tilfeldig og i strid med Stortingets forutsetninger. Å legge ned ti lensmannskontorer, hvor flere av kommunene er store i norsk sammenheng, hvor det skjer befolkningsvekst, er ingen «justering», men en rasering av det forebyggende arbeidet som skjer i regi av politi.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at Stortingets og statsrådens egne forutsetninger oppfylles slik at Follo ikke mister sitt nærpoliti?»
5. Interpellasjon fra representanten Tove Karoline Knutsen til kunnskapsministeren:

«Den siste tids debatt om kvalitet i skolen har hatt sterkt fokus på PISA-undersøkelsens funn, som viser at Norge kommer relativt dårlig ut i basisfag som språk og matematikk. Med dette som viktigste utgangspunkt har det brede perspektivet på skolens mål og oppdrag manglet så langt i debatten. Viktige læringsmål for skolen ivaretas gjennom pedagogiske plattformer for hele fagporteføljen; elevene skal lære å forstå logiske strukturer, handtere kvalitative og kvantitative størrelser og øve opp evnen til refleksjon og kritisk tenkning. En UNESCO-rapport fra 2004, basert på en bred undersøkelse utført av professor Anne Bamford, konkluderer med at god, tilpasset og tilstrekkelig undervisning i estetiske fag har stor betydning for både det generelle kunnskapsnivå og læringsmiljøet.

Hvordan ser statsråden at slike perspektiver kan implementeres i tenkningen rundt, og tiltakene for, en bedre skole?»
6. Referat

Presidenten: Fra Statsministerens kontor foreligger følgende brev til Stortinget, datert 29. februar 2008:

«I statsråd for H.K.H. Kronprinsregenten holdt på Oslo slott 29. februar 2008 kl. 11.00 er bestemt:

Stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt utnevnes til statsråd og overtar fra 29. februar 2008 kl. 12.30 styret av Barne- og likestillingsdepartementet.

Kjell Erik Øie gis avskjed i nåde som statssekretær for statsråd Trond Giske i barne- og likestillingsaker og utnevnes fredag 29. februar 2008 kl. 12.30 som statssekretær for statsråd Anniken Huitfeldt.

Steinulf Tungesvik gis avskjed i nåde fra embetet som statssekretær for statsråd Liv Signe Navarsete.

Hege Solbakken gis avskjed i nåde fra embetet som statssekretær for statsminister Jens Stoltenberg med fratredelse 3. mars 2008.

Utnevning av statssekretær Hege Solbakken til statssekretær for statsråd Liv Signe Navarsete med tiltredelse 3. mars 2008.

Utnevning av tingsrettsdommer Per Johannesønn Jordal til statssekretær for statsminister Jens Stoltenberg med tiltredelse 3. mars 2008.»

Det refererte brevet foreslås vedlagt protokollen. – Det anses vedtatt.

Første vararepresentant for Akershus fylke, Gorm *Kjernli*, tar sete som representant for den tiden representanten Anniken Huitfeldt er medlem av Regjeringen.

Representantene Ågot *Valle*, Lodve *Solholm*, Heikki *Holmås* og Øystein *Djupeadal*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Stortingets delegasjon til OSSEs parlamentariske forsamling foreligger søknad, underskrevet av delegasjonens leder, stortingsrepresentant Morten Høglund. Søknaden gjelder permisjon for representantene Olav Gunnar *Ballo*, Sigvald *Oppebøen Hansen* og Morten *Høglund* i tiden fra og med 3. mars til og med 7. mars, for å delta i studiereise til Serbia og Montenegro, arrangert av den norske ambassaden i Beograd
  - fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Henning *Skumsvoll* i tiden fra og med 3. mars til og med 5. mars for å delta i møte i Den vesteuropeiske unions parlamentariske forsamling i Ljubljana, Slovenia
- Disse søknader foreslås behandlet straks og innvilget.
- Det anses vedtatt.
- Fra første vararepresentant for Vest-Agder fylke, Kjell Ivar *Larsen*, foreligger søknad om å bli fritatt for å møte i Stortinget under representanten Henning *Skumsvolls* permisjon i tiden fra og med 3. mars til og med 5. mars, av velferdsgrunner.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Vest-Agder fylke: Ivar *Hognestad*
For Akershus fylke: Tove *Nyhus*

For Finnmark: Kirsti *Saxi*
 For Telemark fylke: Lise *Wiik*

Presidenten: Ivar Hognestad, Tove Nyhus og Lise Wiik er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges tre settepresidenter for Stortingets møter i dag og i resten av inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Solveig Horne, Anders Anundsen og Hans Frode Kielland Asmyhr. – Andre forslag foreligger ikke, og Solveig Horne, Anders Anundsen og Hans Frode Kielland Asmyhr anses enstemmig valgt som settepresidenter for Stortingets møter denne uken.

Statsråd Dag Terje Andersen overbrakte 1 kgl. proposisjon (se under Referat).

Sak nr. 1

Innstilling fra næringskomiteen om eksportfinans ASA – statlig deltakelse i kapitalforhøyelse (Innst. S. nr. 151 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 33 (2007-2008))

Steinar Gullvåg (A) [12:07:41] (ordfører for saken): Eksportfinans er bankenes og statens felles institusjon for å utvikle og tilby konkurransedyktige og langsiktige finansieringstjenester til eksportnæringene og til kommunal sektor. Eksportfinans er det eneste spesialiserte eksportkredittinstituttet som vi har i Norge. Instituttet tilbyr både offentlig støttede eksportkreditter og markedslån for et bredt spekter av norsk eksportvirksomhet. Det dreier seg altså om langsiktig finansiering av norske eksportkontrakter og norske eksportbedrifter.

Staten eier 15 pst. av Eksportfinans. Formålet med det statlige eierskapet er å sikre norske eksportbedrifter konkurransedyktige vilkår sammenlignet med sine utenlandske konkurrenter. Særlig er dette viktig for små og mellomstore bedrifter. Det statlige eierskapet bidrar i seg selv til å styrke selskapets kredittverdighet, selv om staten i første rekke har et kommersielt utgangspunkt for sitt engasjement.

Når Stortinget i dag drøfter Eksportfinans, har dette direkte sammenheng med uroen i de internasjonale finansmarkedene. Eksportfinans var i 2007 nødt til å bokføre urealiserte tap på 786 mill. kr i sin beholdning av obligasjoner og sertifikater. På den annen side har instituttet hatt urealiserte gevinster på selskapets innlån. Styret i Eksportfinans har derfor bedt selskapets aksjonærer bidra til at det gjennomføres en aksjeemisjon på 1,2 milliarder kr i selskapet. Kapitalutvidelsen begrunnes med et umiddelbart behov for å øke selskapets egenkapital, både for å sikre selskapets høye kreditt-rating og for å tilfredsstille kravene til kapitaldekning. Styret legger vekt på at selskapets underliggende drift går meget godt, og at forretningsmulighetene framover synes gode.

En samlet næringskomite gir uttrykk for at staten må sikre sine aksjeverdier i Eksportfinans, og slutter seg til Regjeringens forslag om å delta i den foreslåtte aksjeemisjonen og at staten av hensyn til selskapets kredittverdighet og norske bedrifters muligheter på eksportmarkedet opprettholder sin aksjeandel på 15 pst. Komiteen er også enig i at det kan være fornuftig å ta høyde for ytterligere kapitaltilførsel i løpet av 2008, innenfor en samlet ramme på 250 mill. kr.

Torbjørn Hansen (H) [12:11:05]: Saksordføreren har gjort rede for innholdet i proposisjonen og at det er en samlet komite som står bak innstillingen og forslaget om at staten deltar i emisjonen i Eksportfinans.

Staten eier en minoritetspost på 15 pst. i selskapet. Eksportfinans er en viktig bidragsyter til eksportfinansiering for norske bedrifter, og bidrar til at disse oppnår konkurransedyktige finansieringsvilkår. Høyre mener at eierskapet er fornuftig begrunnet og basert på forretningsmessige kriterier. På den bakgrunn er det naturlig at staten opprettholder sin eierandel når selskapet skal gjennomføre en slik emisjon.

Et annet og ikke fullt så prisverdig argument for å delta i emisjonen er at denne blir gjennomført til en betydelig underkurs. Det gjør at eiere som eventuelt ikke deltar, vil tape store økonomiske verdier. Staten må derfor være med i emisjonen for å beskytte sin investering som eier i Eksportfinans.

Situasjonen i Eksportfinans er ganske spesiell. Selskapet har pådratt seg et stort urealisert tap på 786 mill. kr pr. utgangen av november 2007 i forbindelse med plassering av likviditetsporteføljen. Selskapet er derfor i en situasjon hvor det blir tvunget til å styrke egenkapitalen av hensyn til egen kredittverdighet.

I et brev til komiteen datert 20. februar gjør næringsministeren rede for at det urealiserte tapet pr. årsskiftet var nede i 588 mill. kr, men at det er grunn til å tro at tapet har økt i tiden etterpå.

Det er grunn til å understreke at vi normalt oppfatter risikoen ved eksportfinansiering å være knyttet opp til tap på utlån og garantier som blir gitt til bedrifter som har virksomhet i risikoutsatte markeder. Denne type tap er mer logisk ut fra kjernevirksomheten i Eksportfinans. Tapet som har oppstått her, stammer derimot fra forvaltningen av likviditetsporteføljen som selskapet har i finansmarkedet. Per utgangen av november var denne likviditetsporteføljen på 73,4 milliarder kr, og deler av porteføljen er investert i såkalte Asset Backed Securities, som jeg da forstår påvirkes av utviklingen i boligmarkedet i USA. Disse verdipapirene har ifølge proposisjonen i utgangspunktet hatt en god kreditt-rating, slik at tapet er uventet og antakeligvis i strid med den risikovurdering som opprinnelig lå til grunn. Tapet viser at det er en risiko knyttet til Eksportfinans' forretningsmodell som det er grunn til å se nærmere på.

Det står i proposisjonen at Regjeringen vil følge opp at Eksportfinans vurderer hvilken betydning disse erfaringene bør ha for forretningsvirksomheten framover for å oppnå ønsket risikostyring og kontroll. Departementet legger videre til grunn at selskapet ikke øker eksponerin-

gen mot renterisiko gjennom nye investeringer i likviditetsporteføljen før erfaringene er analysert og drøftet med eierne. Dette synes jeg er en riktig og nødvendig håndtering av situasjonen. Derfor er det litt underlig at regjeringspartiene ikke ser ut til å være like entusiastiske til denne oppfølgingen, i og med at de ikke er med på opposisjonens henvisning til denne viktige konklusjonen i innstillingen.

Vi har også merket oss at Regjeringen denne gangen har gått til det skritt å engasjere en finansiell rådgiver i forbindelse med emisjonen. Det gir både Regjeringen og Stortinget et bedre grunnlag for behandlingen av denne saken. Dog er det å bemerke at Regjeringens bruk av finansielle rådgivere i eierskapspolitikken fra sak til sak framstår som lite konsistent, i og med at Nærings- og handelsdepartementet ikke brukte noen eksterne finansielle rådgivere ved det langt større og langt mer risikable kjøpet av aksjer i Aker Holding. Det hadde vært en fordel om Regjeringen etablerte en tillitvekkende og ryddig praksis når det gjelder kvalitetssikring i utøvelsen av eierskapspolitikken.

Avslutningsvis vil jeg vise til brev fra statsråden datert 19. februar 2007, hvor det framgår at finansnæringen i Norge i liten grad har tatt store tap som følge av uroen i de internasjonale finansmarkedene. Det er så langt rapportert om materielle tap kun fra DnB NOR og Eksportfinans. Sett opp mot situasjonen for internasjonale finansinstitusjoner, særlig i det amerikanske finansmarkedet, virker dette beroligende.

Situasjonen tyder på at den finansielle stabiliteten i Norge er god, hvilket er av stor betydning for norske bedrifter.

Statsråd Dag Terje Andersen [12:15:35]: Eksportfinans spiller en viktig rolle for eksportindustrien og kommunal sektor i Norge. Selskapet yter lån på kommersielle vilkår til norsk eksportnæring og deres kunder og forvalter også den OECD-regulerte avtalen for offentlig støttet eksportfinansiering. Gjennom det heleide datterselskapet Kommunekreditt Norge yter Eksportfinans også lån til kommunal sektor og andre offentlige prosjekter.

Selskapet finansierer sin virksomhet ved å hente inn gunstige lån i de internasjonale kapitalmarkedene. For å kunne tilby sine kunder konkurransedyktig finansiering er selskapet derfor avhengig av å ha best mulig internasjonal kredittverdighet.

Da staten i 2001 gikk inn på eiersiden i selskapet med en eierandel på 15 pst., var det nettopp for å bidra til å sikre norske eksportbedrifter konkurransedyktige vilkår sammenlignet med sine utenlandske konkurrenter. I tillegg ble det lagt til grunn at statlig eierskap ville bidra til å opprettholde norsk forankring av et viktig kompetansemiljø. La meg understreke at dette ikke har vært noen dårlig investering fra vår side. En ekstern verddivurdering utarbeidet på oppdrag fra departementet har vist at statens aksjer i Eksportfinans har hatt en årlig avkastning i form av utbytte og verdistigning på nærmere 14 pst. i perioden 2001–2006.

Uroen i de internasjonale kapitalmarkedene har gitt Eksportfinans utfordringer den seneste tiden. Regnskapet for 2. halvår 2007 er blitt belastet med urealiserte tap knyt-

et til en likviditetsbeholdning som hovedsakelig består av obligasjoner og sertifikater. Ifølge selskapet kan det imidlertid være grunn til å håpe på at de urealiserte tapene kan bli gradvis reversert framover basert på gjenværende løpetid for verdipapirene, men vi skal være varsomme med å spå om framtidige markedsforhold. Finansuroen den seneste tiden er bakgrunnen for at styret i Eksportfinans nå ønsker å hente inn 1,2 milliarder kr i ny aksjekapital fra sine eiere.

Jeg konstaterer at en samlet næringskomitee slutter seg til Regjeringens forslag om å delta i kapitalforhøyelse i Eksportfinans på de vilkår som det er redegjort for i proposisjonen. Ved å delta innenfor en ramme på 250 mill. kr vil statens eierandel på 15 pst. forbli uendret. Jeg er glad for næringskomiteens tilslutning. En slik deltakelse i kapitalforhøyelsen vil sikre statens aksjonærverdier og finansielle interesser.

Det er også en glede i en debatt om en eierskapsak å kunne understreke at jeg for en gangs skyld er helt enig i en merknad fra Høyre. Den aktuelle situasjonen i selskapet, med store urealiserte tap på likviditetsporteføljen, illustrerer at det er en finansiell risiko ved selskapets nåværende forretningsmodell. I min oppfølging av selskapet framover vil jeg derfor be om at selskapet vurderer hvilken betydning disse erfaringene bør ha.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at det så vidt han kan se, er kun én særmerknad. Den er ikke fra Høyre, men fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Det er altså en samlet opposisjon som statsråden var enig med.

Statsråd Dag Terje Andersen (fra salen): Men, president, overraskelsen var at jeg var enig med Høyre.

Presidenten: Presidenten konstaterer at statsråden var enig med hele opposisjonen.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.
(Votering, se side 2256)

Sak nr. 2

Innstilling frå næringskomiteen om statleg garanti til Kongsberg Defence and Aerospace AS for bygging av komposittfabrikk (Innst. S. nr. 142 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 27 (2007-2008))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Sigrun Eng (A) [12:20:04] (ordfører for saka): Innst. S. nr. 142 for 2007-2008 sikrar Kongsberg Defence and Aerospace AS statleg garanti for å byggje ein komposittfabrikk. Kompositt er eit avansert materiale som i fyrste omgang er eitt av dei åtte strategiske satsingsområda innan forsvarsrelatert industri. Noreg skal snart ta stilling til kjøp av nye kampfly, og i høve til dei tre aktuelle leverandørane vil kompositt vere eit materiale som alle skal nyttiggjere seg. Noreg har som strategi at gjenkjøp eller industrielt samarbeid til denne produksjonen er ei målsetting. Dette gir industrielle moglegheiter til norsk arbeidsliv. Samtidig er det knytt store utgifter til utbygging av ein fabrikk og maskinelt utstyr av denne dimensjonen. Slik sett er det både nødvendig og bra at alle partia på Stortinget utanom Framstegspartiet står bak denne garantien.

Eg må få seie klart at eg forstår verken grunngevinga eller resonnementet til Framstegspartiet i denne saka. Eg har oppfatta dette partiet som ualminneleg forsvarsvennleg og klarer ikkje heilt å få tak i kvifor dei ikkje vil vere med slik at vi kan posisjonere oss for delleveransar no. For fleirtalet er det viktig å komme i gang. Toget går no. Men eg reknar med at Framstegspartiet klargjer sine standpunkt i saka.

Garantien blir utløyst berre dersom Stortinget bestemmer seg for ikkje å skaffe seg nye kampfly. Fleirtalet vektlegg at garantien er kandidatuavhengig.

Svært mange av dei bedriftene som er lokaliserte i og rundt Kongsberg-miljøet i dag, har hatt sitt utspring i forsvarsteknologiske bedrifter og gamle Kongsberg Våpenfabrikk. Dette miljøet har i dag fått mange bein å stå på, militært og sivil. Komposittproduksjonen er eit nytt bein, som på sikt kan nyttast i både militær og sivil flyindustri, offshoreindustri, maritim industri og ikkje minst bilindustri.

Den statlege garantien er stor. Maksimumsramma er på 737 mill. kr. Staten sikrar seg godt. I garantien ligg det føringar for at KDA forpliktar seg til å kjøpe tilbake fabrikk for minimum 240 mill. kr. Staten står òg fritt til å avhende fabrikk til ein høgare pris. Netto garantibeløp blir såleis maksimum 497 mill. kr.

Dette er eit godt eksempel på at Regjeringa ynskjer å vere med på å leggje til rette for nye framtidsette arbeidsplassar og bidra til ein aktiv næringspolitikk.

Kåre Fostervold (FrP) [12:23:34]: Spørsmålet om statlig garanti til Kongsberg Defence and Aerospace AS dreier seg, slik jeg tolker det, om å gi komposittfabrikken på Kongsberg en slags sikkerhet hvis Stortinget torpederer kundegrnlaget for komposittfabrikken ved å si nei til anskaffelse av nye kampfly.

Det har i behandlingen av saken i komiteen vært på sin plass å be om utfyllende informasjon, da denne saken henger tett sammen med kjøp av kampfly. Som kjent er det ikke vår komite som vil få kampflysaken til behandling, og det er derfor på det nåværende tidspunkt lite informasjon som er sendt til komiteen angående de industrielle mulighetene som foreligger ved et kampflykjøp. I et svarbrev til komiteen viser statsråden til at Forsvarsdepartementet har bedt de aktuelle leverandørene av kampfly om innen

utgangen av april å svare på forespørsmål om Request for Binding Information, såkalt RBI. Vi forventer at svarene fra aktuelle leverandører ytterligere vil klargjøre saken og muligheten for fabrikk på Kongsberg.

Vi er klar over at garantien det her forespørres om fra Stortinget, vil utløses kun hvis Stortinget sier nei til å anskaffe nye kampfly, slik at det industrielle potensialet til en komposittfabrikk på Kongsberg derfor ikke bør vektlegges for mye, og at det er noe bedriftens ledelse selv må ta stilling til. Allikevel mener vi at Stortinget bør ha best mulig informasjon på bordet før vi tar en avgjørelse om en statlig garanti på tre kvart milliard kroner. Den informasjonen mener vi er nært forestående, da det er kort tid til de såkalte RBI-ene skal leveres.

Jeg vil understreke at vi ikke stiller oss negative til en statlig garanti til Kongsberg Defence and Aerospace AS, og at vi ønsker å bygge opp under produksjonsmuligheter for næringslivet i Norge. Men i denne saken, på det nåværende tidspunkt, ber vi de andre partiene om litt mer tålmodighet før vi tar en endelig avgjørelse.

Jeg vil derfor til slutt fremme forslaget som står i innstillingen, der vi ber om at saken sendes tilbake til Regjeringen frem til RBI-ene er levert og Regjeringen kan legge frem en stortingsproposisjon med utfyllende informasjon for komiteen og for Stortinget.

Presidenten: Representanten Kåre Fostervold har tatt opp det forslaget han refererte til.

Statsråd Dag Terje Andersen [12:26:11]: Jeg er glad for at et bredt flertall i komiteen støtter forslaget om å tilby en garanti til Kongsberg Defence and Aerospace for bygging av en ny fabrikk for komposittproduksjon.

Det er viktig for meg å understreke at Regjeringen ønsker konkurranse om en mulig leveranse av et nytt kampfly til Norge. Det er gjennom konkurranse vi får det best mulige grunnlaget for å vurdere hvilket kampfly Norge kan få, dersom vi skal kjøpe. Konkurranse bidrar også til at kandidatene strekker seg, med tanke på industrielle muligheter til norsk industri. Det skulle være liten tvil om at Regjeringen har satt industriretur i den prosessen i fokus.

Avansert kompositt er et område i vekst. Flere aktører i Norge er ledende innenfor sine nisjer. Kompositt er særlig aktuelt i aerospace-industrien. Derfor er det naturlig å se på kampflyanskaffelsen som en mulighet til å gi komposittindustrien et løft. Da trenger vi lokomotiver. Miljøet på Kongsberg har vist seg som en konkurransedyktig leverandør av kunnskapsbaserte og høyteknologiske løsninger i et krevende marked. I dag er Kongsberg en av Norges mest dynamiske klynger. Gjenkjøpskontrakter, ikke minst knyttet til anskaffelsen av F-16, har vært en motor i den utviklingen.

Regjeringen har tro på betydningen av slike sterke miljøer. Derfor har Kongsberg og flere andre miljøer fått status som «Center of Expertise». Det legges vekt på å styrke samspillet mellom store og små aktører og å utvikle kompetanse og konkurranseevne.

Mye av grunnlaget for Kongsberg-miljøet ligger i samarbeidet mellom Forsvaret og industrien. Det er et område

som Regjeringen har satt i fokus. I fjor fremmet Regjeringen en stortingsmelding om forholdet mellom Forsvaret og industrien som strategiske partnere.

KDAs fabrikk viser at vi har mye å hente på å kreve industriretur ved store anskaffelser. En betydelig komposittproduksjon her vil komme øvrig industri i Norge til gode. Derfor har vi lagt vekt på å sikre komposittproduksjon for kampfly til Norge.

Jeg er tilfreds med at flertallet i komiteen støtter forslaget om en garanti til KDA, og derved sikrer gjennomføringen av prosjektet.

Fabrikken som bygges på Kongsberg, skal i utgangspunktet produsere for amerikanske JSF. Norge har i flere år deltatt i det internasjonale samarbeidet om utvikling og produksjon av JSF. Deltagelsen innebærer ingen forpliktelser om å kjøpe JSF, men gir oss rettigheter som mulig kunde. Ikke minst får vår industri muligheter til å delta i et av de mest avanserte og framtidsrettede prosjekter i internasjonal flyindustri.

Garantien til KDA bidrar til at industrien får utnyttet de mulighetene som ligger i JSF-samarbeidet.

Jeg vil understreke at både Eurofighter, SAAB/Gripen og Lockheed Martin har forespeilet norsk industri komposittproduksjon ved en eventuell anskaffelse. At KDAs fabrikk starter med produksjon for JSF, legger ingen føringer på valg av fly. Fabrikken vil ha mulighet til å levere også til andre, om det skulle bli aktuelt. Garantien er heller ikke knyttet til valg av kandidat, men til spørsmålet om Norge skal anskaffe nye kampfly eller ikke. Det er kun i det tilfellet at det blir bestemt ikke å anskaffe kampfly, at garantien vil tre i kraft.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 2256)

Sak nr. 3

Innstilling fra næringskomiteen om forvaltning av kongekrabbe (Innst. S. nr. 143 (2007-2008), jf. St.meld. nr. 40 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte med inntil 5 replikker med svar etter innlegg fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Inge Ryan (SV) [12:30:48] (ordfører for saken): Det er en stor diskusjon langs kysten om kongekrabben er en ressurs eller et problem. Etter høringer vi har hatt om denne saken, er det tydelig at det er veldig delte oppfatninger om det. Noen ser på kongekrabben som en pest og en pla-

ge som burde vært ryddet ut, mens andre ser den som en mulighet til å skape ny virksomhet og ny næringsutvikling langs kysten.

Komiteen har, som det vil framgå av innstillingen, mange merknader i denne saken. I og med at det er et såpass nytt område, en ny art, er det også tydelig, hvis man ser på innstillingen, at komiteen på en måte er litt på leting etter hva man egentlig vil med kongekrabben framover.

Jeg skal referere kort til hva flertallet i komiteen går inn for – i det vesentlige.

For det første har vi valgt å skille ut en egen sone der vi ønsker å forvalte kongekrabben. Det er øst for Nordkapp, for å ta det litt grovt, og fram til russergrensen. I dette området ønsker vi å ha forvaltning av kongekrabben, fordi man ser på det som en mulighet til å skape næringsutvikling langs kysten i dette området, som er et næringsfattig område fra før. Dessuten vet vi at det også er et sterkt ønske fra foredlingsindustrien og blant dem som produserer mat, og den som serverer mat, at man tar vare på denne ressursen. En utfordring som vi har møtt, er: Hvem er det som skal få lov å delta i denne fangsten? Det er et strids-spørsmål som vi har merket godt i høringene. Flertallet i komiteen mener at de som i dag deltar i kongekrabbefangst, skal få fortsette med det. I tillegg åpner vi for at båter på under 11 meter som hører til sonen, skal få lov å delta i fangsten.

Begrunnelsen for det er for det første at det er mye fjordfiske her, og båter på under 11 meter er godt egnet for den type fangst, og er også de som opplever utfordringene med kongekrabben.

En annen diskusjon har vært om vi skal ha bestandsmål for kongekrabbe. Her har komiteen kommet fram til at vi ikke ønsker det, rett og slett fordi vi ennå har for lite kunnskap om det, og at det er noe vi må vurdere om kanskje tre til fem år – om vi da har nok kunnskap til at vi kan sette eksakte bestandsmål for denne arten.

Når det gjelder forvaltningen av den, tror vi at det er en type beslutning som kan ligge til det regionale nivået. Vi vet at i dag ligger forvaltning av denne type ressurser på et nasjonalt nivå. Men dette er såpass klart avgrenset til Øst-Finnmark, at vi mener at framtidig forvaltning av kongekrabben gjerne kan forvaltes på regionalt nivå.

Når det gjelder verdiskapingen, vet vi at den i dag er på mellom 60 mill. kr og 80 mill. kr. Det høres ikke så mye ut, men for Øst-Finnmark er det et vesentlig beløp. Det har ført til at det er flere bedrifter på land som har kommet i gang med produksjon og foredling av kongekrabbe. Derfor er det viktig at man har en leveringsplikt som gjør at disse landanleggene får tilgang til ressursen. Derfor er flertallet i komiteen opptatt av at denne leveringsplikten skal være streng, men vi ser at det kan gis unntak i helt spesielle tilfeller.

Helt til slutt har vi den sonen der man ikke skal forvalte kongekrabbe. Hva gjør vi med den? Det finnes jo også kongekrabbe vest for Nordkapp og også nord for området. Her ønsker de fleste i komiteen at vi skal komme i gang med det som kalles desimeringsfangst, så raskt som mulig. Det betyr at man setter i gang med et fiske som gjør at man faktisk prøver å utrydde kongekrabben utenfor for-

valtningssonen. Det er en veldig krevende jobb å få til det. Men det er helt nødvendig for at den ikke skal spre seg videre nedover kysten, og skape problemer for fiskerne som driver der. Derfor ønsker komiteen at Regjeringen så raskt som mulig finner ressurser til at man kan sette i gang desimeringsfangst av kongekrabben.

Steinar Gullvåg (A) [12:35:51]: Kongekrabben har utvilsomt gitt nytt liv til deler av Finnmarkskysten. Krabbefisket bidrar vesentlig til lønnsomheten i kystflåten, og krabben skaper nye arbeidsplasser i viktige lokalsamfunn. Bugøyenes er et eksempel på det – et samfunn som i ren fortvilelse lyste seg selv ut for salg for noen år tilbake, men som nå har fått nytt liv og virksomhet som følge av kongekrabbefisket.

Vi opplever altså at en fremmed art som under normale omstendigheter burde vært utryddet, er blitt en viktig ressurs som kan høstes, og som bidrar vesentlig til sysselsetting og bosetting i vårt aller nordligste fylke. Og det er akkurat dette dilemmaet Stortinget i dag tar stilling til, når vi bestemmer at kongekrabben er en ressurs øst for Nordkapp og til russergrensen, med unntak for innerste delen av Porsangerfjorden. I dette området, som også har sin nordlige begrensnings, skal bestanden av kongekrabben forvaltes på bærekraftig og langsiktig basis. Her skal det høstes. Her skal kongekrabben være levebrød. Utenfor dette området er det fritt fiske, i den hensikt å redusere bestanden mest mulig. Om dette er det altså ingen uenighet.

Alle parter går inn for at utryddingsfisket skal stimuleres ved innføringen av et eget tilskudd til utryddingsfangst, altså en form for skuddpremie, om vi vil. Derimot er det uenighet om finansieringen. Fiskerne mener, tradisjonen tro, at staten i sin helhet skal bære utgiftene ved ordningen, mens Regjeringen har foreslått at skuddpremien finansieres gjennom et fond med statlig deltagelse og en avgift på omsetningen av krabben. Jeg synes det er et godt prinsipp at den kommersielle utnyttelsen av kongekrabben er med på å betale bekjempelsen av de miljøproblemene som følger av krabbens vandring sørover og nordover. Til syvende og sist er det jo vi som forbrukere som betaler, i denne som i de fleste andre sammenhenger.

Også utrydningsfisket har vakt betydelig kommersiell interesse, og det er å håpe at utkastforbud, skuddpremie og et mer intensivt fiske utenfor den kommersielle sonen bidrar effektivt til å redusere muligheten for at krabben sprer seg videre sørover langs kysten og nordover i Barentshavet. Det er en del av vår folkerettslige forpliktelse. Gjennom internasjonale konvensjoner har vi forpliktet oss til å gjøre vårt for å utrydde eller begrense omfanget av fremmede arter dersom det kan sannsynliggjøres en uakseptabel risiko for økosystemet, og føre var-prinsippet krever at vi setter inn tiltak for å unngå eller redusere eventuelle skadeeffekter på det marine miljøet. Da er det naturligvis et problem at vi i dag ikke vet nok om kongekrabben, og den kunnskapen bør vi snarest skaffe oss.

Usikkerheten om kongekrabbens virkninger på økosystemet bør derfor føre til at forvaltningen evalueres etter fem år, og at effekten av de spredningsbegrensende tiltakene vurderes årlig.

Jeg har sagt det før, og jeg gjentar det også nå: Det finnes knapt et politikkområde der det er så mange meninger og så sterke motsetninger som i fiskeripolitikken, nær sagt ned til den minste detalj. Kongekrabbemeldingen er ikke noe unntak i så måte. Denne gangen gjelder det først og fremst tilgangen til fisket i det kommersielle området. Regjeringen foreslår, og regjeringspartiene støtter, at flere nå får adgang til kongekrabbefisket.

Alle fartøy som i dag har adgang til å delta, skal fortsatt kunne gjøre det. Samtidig åpnes det en generell adgang til fisket for fartøy under 11 meter fra Øst-Finnmark. Hensikten er selvsagt å bidra til økt næringsaktivitet i de områdene som er mest berørt av kongekrabben, og til at de fiskerne som er mest plaget av kongekrabben, altså de som over år har fått garn og redskap ødelagt, nå skal få være med og høste denne ressursen. Dette er små fartøy med liten mobilitet og få driftsalternativ. Jeg synes det vil være urimelig om disse skulle måtte oppfylle bestemte kvalifiseringskrav for å få adgang til å delta i fangsten av kongekrabbe, nettopp fordi utbredelsen av kongekrabbe har gjort det vanskelig å oppfylle de samme kvalifiseringskravene i lokale fjordområder. Den begrensningen som ligger i at de som eier flere fartøy, bare kan delta med ett fartøy hver, blir nå videreført. Dette vil innebære at totalt 500 fartøy vil kunne få adgang til å delta i den kommersielle fangsten av kongekrabbe.

Kongekrabbefisket har hatt god lønnsomhet. Slik vil det også være i fortsettelsen, om fisket skal være attraktivt. Utvidelsen av fisket til også å omfatte hunnkrabbe, med separat kvote, og legalisering av bifangst vil bidra til det. Men det er klart at når flere får adgang til fisket, kan kvotene også bli mindre for den enkelte.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:41:29]: La meg først få lov å takke saksordføreren for en god jobb i forbindelse med kongekrabbemeldingen og samtidig bare si at jeg er glad for at vi har fått meldingen til behandling, for kongekrabben har jo vært i grenseland mellom å være en pest og en plage og å være en økonomisk ressurs. Jeg tror det er viktig at Stortinget staker opp den videre strategien som vi skal ha for forvaltningen av kongekrabben.

Det er helt riktig som saksordføreren sier, at det er en viktig ressurs for mange lokalsamfunn langs kysten, da spesielt for Øst-Finnmark, og at det er en stor plage for fiskerinæringen. Det medfører jo også tap av inntekter. Jeg er litt forundret over at det ikke er flere som kan være med på Fremskrittspartiets forslag, der vi vurderer en erstatningsordning for dem som lider økonomisk tap i form av tap av bruk. Sammenligner man med andre næringer, eksempelvis landbruksnæringen, er det jo ikke måte på hva slags støttetiltak man har når det gjelder tap av husdyr, der man altså har en nasjonal politikk for rovdyr. Jeg håper at flere partier kan være med og vurdere akkurat den biten.

Ellers er dette på mange måter en helt ny sak. Til dels er det en ganske bred enighet i komiteen. Det er, som mange har sagt, mange meninger og lite kunnskap. Det er et viktig element for oss når vi tar et blikk på når dette skal evalueres. Det er et flertall i komiteen, alle unntatt Fremskrittspartiet, som mener at man kan vente inntil fem år før

man skal ha en evaluering av det. Vi mener at den evalueringen egentlig bør tas i forbindelse med statsbudsjettet hvert eneste år, så man ser om de tiltakene man setter i gang, kommer til å virke.

En ting som skiller oss fra regjeringspartiene, er hvem som skal ha adgang til dette fisket. Det Regjeringen legger opp til, er at alle merkeregistrerte fartøy under 11 meter fra Øst-Finnmark skal få områdeadgang. Det synes vi er en diskriminering. Vi ønsker ikke at det skal være særregler for fartøy fra Øst-Finnmark. Vi mener at alle skal ha like muligheter. Det har også fått veldig bred støtte i næringen. Det vi vil advare mot, er også på dette området å gjøre næringspolitikk om til distriktspolitikk. Vi tror at den beste distriktspolitikken man kan ha, er rett og slett å ha en god næringspolitikk som ikke ut fra geografiske begrensninger skiller når det gjelder hvem som kan ha muligheten til å delta. Det får vi altså bred støtte for i næringen. Jeg registrerer bare at de forslagene som Fremskrittspartiet og for øvrig også de andre opposisjonspartiene kommer med, har bred tilslutning ute i næringen. Det synes vi er et godt tegn.

Jeg vil også knytte noen korte kommentarer til noen av de forslagene som Fremskrittspartiet har fremmet alene eller sammen med andre partier. Det ene gjelder innføring av leveringsplikt til landanlegg for kongekrabbe. Det tror vi er et veldig viktig forslag. Tillater man ombordproduksjon, kan man risikere at de anleggene som i dag lever av kongekrabbemottak, vil forsvinne, rett og slett fordi man vil ha ombordproduksjon. Det man så kan risikere, er at når fangsten av kongekrabbe går ned, vil disse produksjonskipene forsvinne. Da står man i en situasjon der man ikke har mulighet til å levere kongekrabbe noe sted, og det tror vi vil være ganske uheldig, ut fra en økologisk forvaltning av kongekrabben.

For øvrig ønsker vi også at det opprettes et nedfiskningsfond så fort som mulig, og ber Regjeringen komme tilbake til det i revidert statsbudsjett. Når Stortinget har behandlet denne saken i dag, er det egentlig klart for å sette i gang.

Jeg tror også det er veldig viktig at næringen vet hvilken tidsramme Regjeringen vil forholde seg til, og kan utforme sin strategi ut fra det. Det er i den store sammenheng ikke snakk om de store beløpene, så det bør være fullt mulig å få til en slik ordning allerede fra høsten av, etter at Stortinget har behandlet revidert statsbudsjett i sommer.

La meg til slutt få ta opp de forslagene som vi på side 19 i innstillingen har fremmet sammen med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, og de forslagene der vi står alene.

Presidenten: Representanten Øyvind Korsberg har tatt opp de forslagene han refererte til.

Torbjørn Hansen (H) [12:46:48]: Jeg vil innledningsvis slå fast at det er svært positivt at det nå blir vedtatt en helhetlig politikk for forvaltning av kongekrabben.

Kongekrabben er en introdusert art og byr på store utfordringer med hensyn til overordnet forvaltningsstrategi. I utgangspunktet skal introduserte arter bekjempes. Det følger naturlig av føre var-prinsippet og de negative erfa-

ringer man har hatt mange steder knyttet til konsekvensen av introduserte arter. Det er fortsatt usikkerhet rundt kongekrabbens innvirkning på økosystemet. Denne usikkerhet gjør at vi pr. i dag ikke har det fulle og hele bildet når det gjelder fordeler og ulemper med introduksjonen av kongekrabbe i norske farvann.

Kongekrabben er uansett ikke lett å bli kvitt. Det drives kommersiell forvaltning like over grensen til Russland. Arten er godt etablert i norske farvann og har antakelig vært her siden ca. 1992. I tillegg gir kongekrabbefisket et viktig inntektsgrunnlag i Finnmark, både for fiskere og for foredlingsindustrien. På den annen side er kongekrabben en sann plage for fiskere i Finnmark som bruker garn, og det påføres dem store utgifter og ekstraarbeid når garn og bruk blir ødelagt av krabben.

Næringskomiteen står samlet bak hovedkonklusjonen om at forvaltningen må basere seg på at det er kommersiell fangst i en klart avgrenset sone, men, like viktig, at det er en klar målsetting å begrense videre spredning utenfor denne sonen. Jeg synes det er viktig og positivt at det er en enstemmig komite som står bak denne strategien.

Når det gjelder den kommersielle forvaltningen, er det økonomiske omfanget av kongekrabbefisket 60–80 mill. kr i førstehåndsomsetning. Dette er således en betydelig inntekt for mange fiskere og lokalsamfunn i Nord-Norge.

Når det gjelder måten de kommersielle kvotene for kongekrabbefisket skal fordeles på, er det en klar prinsipiell forskjell mellom det som Regjeringen nå legger opp til, og det som opposisjonen går inn for i denne saken.

Høyre mener at forvaltningen som skal foregå innenfor den kommersielle sonen, ikke bør avvike sterkt fra de alminnelige og veletablerte prinsipper som gjelder for fiskeriforvaltningen på havet. At man står fast på prinsippene i fiskeripolitikken, er viktig for forutsigbarheten, ikke minst for andre områder innenfor fiskeriforvaltningen. Dette innebærer at det ikke bør innføres særregler om at bare fartøyer som er registrert i Finnmark, skal få delta i fangsten. Høyre mener at en slik geografisk avgrensning er urimelig og unødvendig. I 2006 kom 70 pst. av fartøyene som deltok i fangsten, fra Øst-Finnmark. 12 pst. kom fra Vest-Finnmark, og de resterende 18 pst. fordelte seg på en rekke fylker. Dette viser med all tydelighet at befolkningen i Finnmark allerede har god tilgang til kongekrabbefangsten, og at en lovendring er unødvendig. Høyre mener derfor at målsettingen om at fiskere som er rammet av bifangstproblemene med kongekrabbe, skal få delta i fangsten av kongekrabbe, faktisk blir ivaretatt av dagens regelverk. Høyre vil derfor stemme mot lovendringen i deltakerloven, som Odelstinget skal behandle senere i dag.

Høyre mener at det er viktig å satse på en forvaltning som sikrer lønnsomheten i en næring som får stadig større betydning for mange lokalsamfunn langs Finnmarkskysten. Høyre mener derfor at dagens grenser for å delta i fangsten bør videreføres. Vi mener dessuten at det er svært urimelig at fartøyer over 11 meter skal diskrimineres og stenges ute fra fangsten. I 2006 stod f.eks. båter med en lengde på 10–15 meter for 80 pst. av fisket. En stor andel

av den fangsten skjer da fra fartøyer som er over 11 meter. Framtidig fri fangst fra alle fartøyer på under 11 meter hjemmeværende i Øst-Finnmark vil i tillegg kunne gjøre det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe ulønnsomt for mange. På lengre sikt vil en slik strategi stimulere til anskaffelse av fiskefartøy under 11 meter og vil kunne være en trussel mot fartøy- og personsikkerheten i fisket og mot flåtestrukturen og råstofftilførselen i Finnmark. Derfor er Høyre imot hovedlinjene i Regjeringens kvotepolitikk når det gjelder kongekrabbe. Regjeringen legger generelt i altfor stor grad opp til detaljregulering og politisk styring og i altfor liten grad opp til en lønnsom fiskeriforvaltning.

Foredling av kongekrabbe bidrar til økt aktivitet på land. Det skaper arbeidsplasser i en region som sliter med fraflytting. Derfor ser Høyre klart behovet for en leveringsplikt for kongekrabbe i Finnmark og fremmer forslag om det i innstillingen.

Høyre mener også at Regjeringen i samarbeid med de landbaserte mottaksanleggene bør utvikle en ordning for hvordan man skal håndtere skadet og liten krabbe som ikke egner seg for salg. Høyre ser kongekrabbe som en viktig ressurs å utnytte og vil derfor legge til rette for ytterligere forskning på rogn fra kongekrabben. Høyre mener at det bør være en egen tilleggskvote for hunnkrabbe, småkrabbe og skadet krabbe, fordi dette er miljøarbeid som det bør foreligge klare incentiver for. Vi er også opptatt av at desimeringsfisket i nedfiskingssonen skal være effektivt, og ber derfor Regjeringen om å avsette midler til dette fisket i revidert nasjonalbudsjett for 2008.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [12:52:07]: Stortingsmeldinga om forvaltning av kongekrabbe er ei viktig sak i både nærings- og miljøsamanheng. Kristeleg Folkeparti er glad for at ein samla komitee sluttar opp om å ta vare på begge desse omsyna, ved å peika på at krabben er både ein trussel og ei moglegheit.

Det er viktig å streka under at føre var-perspektivet er grunnlaget for forvaltninga av kongekrabbebestanden, samtidig som det må takast omsyn til næringsaktørar og kystsamfunn i dei områda der kongekrabben allereie er etablert.

Det er også positivt at fleirtalet i komiteen ber Regjeringa setja i verk tiltak for å sikra bestandsberekningar som grunnlag for kvotefastsetjinga.

Fangst av kongekrabbe har ei førstehandsomsetning på mellom 60 og 80 mill. kr. Denne inntekta har vore viktig for enkelte lokalsamfunn og for mange fiskarar, ikkje minst for fiskarar på små fartøy. I andre lokalsamfunn har kongekrabben vore ei ulempe. Mange fiskarar har også hatt ulemper, ikkje minst på grunn av bifangst. Det er difor positivt at det er semje om at målet er at dei fiskarane som har vore sterkast råka av bifangstproblem med kongekrabbe i andre fiskeri, også skal få moglegheit til å delta i fangsten av kongekrabbe.

Men det er også usemje i komiteen på viktige punkt. For Kristeleg Folkeparti er det viktig å lytta til fiskarane. Mange av desse har peika på at det ikkje vil vera klokt å endra dagens reglar for deltaking i fisket.

Det er vanskeleg å sjå kvifor fartøy under 11 meter

heimhøyrande i Aust-Finnmark skal få ein særskild rett til fri deltaking, medan fartøy både over og under 11 meter som høyrer heime utanfor Aust-Finnmark, men som fiskar krabbe i sitt område og opplever skadeverknadene av krabben, ikkje skal ha den same frie tilgangen til kongekrabbefisket.

Det er også slik at grensa for det kommersielle fisket ved 26°Ø vart sett fordi ein opphavleg ikkje kjende til at kongekrabben hadde fått ei vesentleg utbreiing i Porsangerfjorden. Det er no stadfesta at kongekrabben i stor grad har etablert seg også i denne fjorden. Ein samla opposisjon meiner difor at området for kommersielt fiske av kongekrabbe bør omfatta heile Porsangerfjorden.

Opposisjonspartia er meir utolmodige enn regjeringspartia når det gjeld å koma i gang med desimeringsfiske utanfor den kommersielle sona. Me foreslo difor å be Regjeringa syta for at det i revidert nasjonalbudsjett for i år vert sett av midlar til å starta desimeringsfangst allereie i løpet av 2008.

Kristeleg Folkeparti meiner at det må vera eit krav om leveringsplikt for kongekrabbe eller forbod mot ombordproduksjon. Dette vil sikra at kongekrabben vert tilverka lokalt, og det vil medverka til at landindustrien får tilgang på kongekrabbe som råstoff. Dette vil vera viktig for å sikra landindustrien si framtid. Ei slik leveringsplikt bør organiserast på ein enkel måte og vil sikra konkurranse mellom landanlegga.

I lag med dei andre opposisjonspartia meiner Kristeleg Folkeparti at det bør innførast utkastforbod for kongekrabbe utanfor sona. Regjeringa må avklara kva som skal skje med den krabben som ein tek opp utanfor sona, slik at ein ikkje svekkjer det økonomiske grunnlaget for kommersiell fangst.

Så er det viktig å auka forskingsinnsatsen på kongekrabbe, bl.a. når det gjeld moglegheita for å få aktivt fangstutstyr som målretta kan sikra fangsting både av småkrabbe og av hokrabbe.

Regjeringa må årleg orientera Stortinget om utviklinga i kongekrabbesituasjonen på ein dertil eigna måte. Det bør vera ein eigen tilleggskvote for hokrabbe, småkrabbe og skadd krabbe, fordi dette er eit miljøarbeid som det bør vera incentiv for å gjennomføra.

Det er verdt å merka seg at både nærings- og miljøorganisasjonane under høyringa streka under at kvoten for 2007 på 300 000 krabbar var for låg. Kvoten for 2008 må difor setjast høgare.

Til slutt vil eg nemna at dersom forvaltingsregimet av kongekrabbe ikkje skulle klara å hindra vidare spreiding av kongekrabben, vil Kristeleg Folkeparti ta til orde for at det raskt vert sett i verk tiltak som kan både avgrensa veksten og halda bestanden nede.

Ola Borten Moe (Sp) [12:56:51] (komiteens leder): La meg begynne med å si at det er veldig bra at Stortinget nå legger rammene rundt den framtidige forvaltningen av kongekrabben. Det er en introdusert art, som det har vært stor diskusjon rundt – på hvilken måte man skal forvalte den, og om den er en ressurs, eller om den er et problem.

Det er også slik at dette ikke er kun et nasjonalt an-

liggende. Vi har internasjonale avtaler som slår fast at i den grad en introdusert art er et vesentlig problem eller en fare for det etablerte økosystemet, har vi en forpliktelse til å igangsette desimerende tiltak. Jeg synes at den balansegangen som Regjeringen foreslår, og som, så vidt jeg kan se, et samlet storting slutter seg til, er en klok balansegang. Man vil opprette en kommersiell sone der dette betraktes som en ressurs innenfor et begrenset område. Det er for øvrig bred tilslutning til prinsippet om at bestanden utenfor skal være så lav som overhodet mulig, og at det skal iverksettes aktive tiltak for desimeringsfiske.

Vi vet ennå for lite om kongekrabben til at det er lurt å slå fast forvaltningen på steintavle. Jeg er derfor glad for at vi peker på behovet for og betydningen av fortsatt forskning og fortsatt kunnskapsinnhenting når det gjelder kongekrabbe, og at hele forvaltningen blir tatt opp til ny vurdering i løpet av fem år.

Når det så gjelder de ulike tiltakene for desimeringsfiske, er det min tro at fri fangst kombinert med en tilskuddsordning for fangst kommer til å være svært effektivt. Vi legger selvsagt til grunn at Regjeringen i statsbudsjettet for neste år avklarer rammene rundt det, og på hvilken måte dette skal finansieres.

Det som har skapt mye av debatten her i dag, er de adgangsbegrensningene man legger på fisket innenfor forvaltningssonen. Det er bred enighet om at det er de som har vært hardest rammet av kongekrabben, som skal få den største tilgangen til ressursene. Derfor synes ikke jeg at det er verken unaturlig eller urimelig at Regjeringen fremmer forslag, som får tilslutning av oss, om at det er de små, lokale fiskerne som skal få hovedadgangen til å fange kongekrabben. Det er også viktig å understreke at det er ingen som pr. i dag driver på med dette, som mister de rettighetene de allerede har opparbeidet seg.

Så synes jeg også det er verdt å nevne at dette er en begrenset ressurs. Førstehåndsverdien ligger på mellom 60 og 80 mill. kr. Det er – så langt jeg kan se – ytterligere et argument for å sikre at de som er med innenfor ordningen, får et grunnlag som er kommersielt interessant. Det er i stortingsmeldingen anslått at det er rundt 500 båter som skal være med, og deler en det på en førstehåndsverdi på i underkant av 100 mill. kr, bør det etter mitt skjønn ligge omtrent der – og helst litt over.

Jeg skal avslutte med å si at det som er hoveddiskusjonen og kanskje et av de viktigste poengene her, er knyttet til hvorvidt dette er en introdusert art som representerer en vesentlig fare for områdene, for økosystemene, i nord. Vi har lagt oss på en forsiktig linje. Det er jeg glad for. Jeg er også glad for den brede tilslutningen de prinsippene har fått.

Leif Helge Kongshaug (V) [13:01:43]: Jeg ønsker å starte med å rette en takk til saksordføreren for en god og ryddig jobb i saken.

Skal man oppsummere debatten så langt, er det ingen tvil om at Stortinget ser på kongekrabben som et «skadedyr» som man skal tjene penger på.

Vi er dessverre i en situasjon hvor bestanden av kongekrabbe blir større og stadig utvider sitt leveområde. I

tillegg ble samarbeidet med Russland om forvaltning av felles bestand avsluttet i 2006. Norge alene kan ikke forvalte kongekrabben som en uønsket introdusert art. Skal vi klare å hindre videre spredning, er det nødvendig at noen tjener penger på å ta opp krabben, ellers vil det bli umulig å holde kongekrabbebestanden under kontroll.

Hvis det forvaltningsregimet av kongekrabben som stortingsmeldingen skisserer, og som Venstre i stor grad støtter seg til, ikke klarer å hindre videre spredning av kongekrabben, vil Venstre ta til orde for at man raskt setter inn andre forvaltningstiltak – forvaltningstiltak hvor man ser på kongekrabben som en uønsket introdusert art. Skal man klare det, må en av hovedoppgavene være å gjenoppta samarbeidet med Russland og enes om å holde kongekrabbebestanden så langt nede som mulig.

Venstre støtter som sagt store deler av det forvaltningsregimet som denne stortingsmeldingen legger opp til. Skal vi klare å hindre videre spredning, er det viktig at vi får et effektivt desimeringsfiske utenfor den kommersielle sonen. Sammen med Høyre og Kristelig Folkeparti ber Venstre om midler til en desimeringsfangst i revidert statsbudsjett for 2008, slik at fangst vest for kommersielt område kan starte allerede i år.

Venstre går inn for fri adgang for alle fartøy innenfor et kvoteregulert fiske etter kongekrabbe, og går dermed imot regjeringspartienes forslag om å endre deltakerloven. Prinsipielt mener Venstre at rammene rundt fiskerinæringen fortsatt skal bidra til en differensiert struktur, og at lovene ikke skal bidra til at rettigheter samles på for få hender. Postadresse kan heller ikke være grunnlag for å delta i et fiske.

Jeg vil også påpeke at kongekrabben ikke bare gjør skade for båter under 11 meter eller for mennesker bosatt langs kysten i Øst-Finnmark.

Venstre mener også at hele Porsangerfjorden bør inngå i den kommersielle sonen. Det er fordi krabben etter all sannsynlighet ikke vil stoppe og snu, selv om en har opprettet et verneområde i indre deler av Porsangerfjorden.

Regjeringspartiene sier i sine merknader lite om hvor stort uttaket av krabben skal være. Venstre mener uttaket bør settes betydelig høyere enn dagens 300 000 individer, skal vi greie å få kontroll over bestanden. Og når vi vet at man på russisk side tok ut 3 millioner individer i 2006, mener Venstre at Regjeringen i samarbeid med forskningsinstitusjoner må øke uttaket av hann- og hunnkrabber betraktelig, slik at det blir attraktivt å fiske for de eksisterende og de nye båtene som får tilgang til fisket. Det bør også være egne tilleggskvoter for hunnkrabber, småkrabber og skadde krabber. Som tidligere nevnt må fiskerne bli kompensert for å ta den krabben med seg inn til land.

Venstre er opptatt av hva man skal gjøre med den krabben som ikke er omsettelig som mat. Derfor vil vi at Regjeringen i samarbeid med de landbaserte mottaksanleggene utvikler ordninger for hvordan man skal håndtere skadet og liten krabbe, som ikke egnert seg for salg.

Venstre mener det er viktig å finne balansen mellom et uttak som er økonomisk interessant, og et uttak som er økologisk riktig. Det er viktig at en får et jevnt uttak, slik at en unngår høye uttakstopper, for deretter å bli vitne til lite

eller ikke noe uttak. Det må bygges opp en infrastruktur, en tillit i markedet og en kreativitet i frambud av den flotte maten som dette er, og det er viktig med forutsigbarhet.

Det er flere talere som har vært inne på betydningen av forskning. Også Venstre vil understreke at det er viktig å følge dette med forskning nøye og ha program for å tolke utviklingen av utbredelsen av kongekrabben. Dessuten vil jeg understreke betydningen av at dette er et godt råstoff som det også må utvikles videre produkter av – det er en ung næring, selvfølgelig – og det er viktig at en får produkter som blir godt betalt i markedet.

Jeg håper at statsråden vil følge opp disse signalene.

Statsråd Helga Pedersen [13:06:59]: Når vi diskuterer fiskeripolitikk her i salen, blir det ofte snakket om forutsigbarhet. Med utgangspunkt i det er jeg veldig glad for at det er bred tilslutning til det hovedmålet Regjeringen har foreslått for kongekrabbepolitikken, nemlig at vi i størst mulig grad skal begrense videre spredning av kongekrabbe i norske havområder og sikre en lavest mulig bestand av kongekrabbe utenfor det kommersielle området.

Regjeringen ønsker å rette oppmerksomheten mot eventuelle effekter på økosystemet som følge av kongekrabbens inntreden. Samtidig må det tas hensyn til næringsaktører og kystsamfunn i områder hvor kongekrabben allerede er etablert. I tråd med folkeretten ligger det til den enkelte stat å vurdere hvilken risiko en fremmed art utgjør, og å iverksette nødvendige tiltak for å redusere den risikoen. Den forvaltningsstrategien som er lagt fram i meldingen, er i tråd med Regjeringens politikk om å ta føre var-hensyn, og det samsvarer også med Norges internasjonale forpliktelser.

Av hensyn til kystsamfunn og næringsaktivitet i de områdene hvor krabben allerede er etablert, ønsker vi fortsatt et område for kommersiell fangst. Her vil det kontinuerlig vandre krabber vestover fra russisk side. På russisk side er bestanden minst ti ganger så stor. Et område for kommersiell fangst kan også bidra til å begrense en videre spredning av krabben. Kommersiell fangst bidrar nemlig til å opprettholde infrastruktur og mottakskapitet på land, noe som kan medvirke til å stimulere fangstinnsetningen også i områder med fri fangst. Det ser vi eksempler på allerede i dag, med at mottaksanlegget på Bugøynes kjøper kongekrabbe fra fangsten i vest.

Mange har vært opptatt av at det bør settes inn økonomiske stimuli for å få fart på den frie fangsten. Det skal Regjeringen ta tak i, og det vil vi komme tilbake til i løpet av 2008.

Vi vil også tilrettelegge for statlig støtte til produkt- og markedsutvikling slik at den krabben som i dag ikke blir utnyttet kommersielt, kan gi verdiskaping. Det kan gjøres gjennom det marine verdiskapingsprogrammet og gjennom ordninger som Innovasjon Norge har.

Effekten av de spredningsbegrensende tiltakene vil bli vurdert årlig. Det kommer i tillegg til den evalueringen som er planlagt etter fem år.

Meldingen inneholder en gjennomgang av eksisterende forskning og kunnskap på området. Det gjøres mye på forskningsområdet allerede. Men det er heller ingen tvil

om at vi i dag ikke vet nok om kongekrabbens innvirkning i våre farvann. Mangelfull historisk kartlegging av bunnsfauna i områdene før krabben kom er det for sent å gjøre noe med nå – men vi må følge utviklingen nøyer framover.

Regjeringen har foreslått at fartøy som i dag har adgang til å delta, fortsatt skal kunne delta i det kommersielle området uansett størrelse og hvor fartøyeierne er bosatt. I tillegg ønsker vi en egen områdeadgang for fartøy under 11 meter fra Øst-Finnmark, inkludert kommunene Nordkapp og Porsanger. Til dette må det etableres en særskilt lov-hjemmel. Siden det særlig er de små og lite mobile båtene som lider under invasjonen av krabber i deres nærområder, har vi foreslått å begrense områdeadgangen til de minste fartøyene. Det betyr at man i praksis gjennomfører prinsippet om at de som er hardest rammet av kongekrabben, også skal ha førsteretten til å høste krabbe.

Antall fartøy som deltar i fangsten, vil kunne bli doblet som følge av en slik områdeadgang. Det vil gi reduserte kvoteandeler dersom totalkvoten holdes på dagens nivå. Vi har likevel funnet at hensynet til spesielt de minste fartøyene med få driftsalternativ må veie tyngre enn å opprettholde høyest mulig inntekter for dem som allerede er inne i fangsten.

Det er et mål for Regjeringen å regulere bestanden av kongekrabbe på en måte som både tar føre var-hensyn og legger grunnlag for næringsaktivitet og sysselsetting. Forvaltningen av kongekrabben må balanseres mellom krabben som pest og plage og kongekrabben som ressurs, som mange har vært inne på. Jeg mener at vi har klart å balansere de to hensynene i meldingen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øyvind Korsberg (FrP) [13:11:48]: Som flere har vært inne på i debatten, er kongekrabben en introdusert art og utgjør både en økonomisk ressurs og en plage for næringen. Det er viktig å komme i gang med utryddelsesfiske utenfor sonen. Det er et enstemmig storting helt klar på. Men for å få satt det i gang, må det økonomiske virkemidler til.

Jeg har da et spørsmål til statsråden. Hvis bevilgningen kommer i budsjettet for 2009, er utryddelsesfisket i gang først høsten 2009, rett og slett fordi man ikke har fartøy eller kapasitet. Men vil statsråden sørge for at utryddelsesfisket av kongekrabben utenfor den kommersielle sonen blir iverksatt i løpet av 2008?

Statsråd Helga Pedersen [13:12:45]: Jeg er veldig glad for at flertallet i komiteen har sluttet seg til Regjeringens tekning på dette området, nemlig at det må sterkere lut til for å fiske ned krabben utenfor det kommersielle området.

Jeg tør ikke fra talerstolen her i dag love noen dato for når det forsterkede desimeringsfisket skal starte, men jeg lover at vi skal komme tilbake til saken i løpet av 2008.

Torbjørn Hansen (H) [13:13:19]: Stortingsflertallet vedtar i dag en generell adgang for alle merkeregistrerte fartøy under 11 meter fra Øst-Finnmark til å delta i kon-

gekrabbefisket. Det står i meldingen at det da vil være en flåte på hele 500 fartøy som kan dele på et ressursgrunnlag på bare 60–80 mill. kr i året. Spørsmålet blir da hvordan statsråden tror at dette frislippet for små fartøy vil påvirke lønnsomheten i den flåten som i dag allerede fisker kongekrabbe. Er dette nok et forslag fra denne regjeringen som svekker inntektsgrunnlaget hos dagens fiskere?

Det er også en annen innvending fra næringen at en slik stimulering av småfartøy vil representere en trussel for personsikkerheten i flåten og vil ha negativ virkning på flåtestørrelsen og på råstofftilgangen i Finnmark. Hvordan vurderer statsråden disse innvendinger?

Statsråd Helga Pedersen [13:14:15]: For det første vil jeg si at dersom man fra fiskerimyndighetenes side anså at det var en for stor risiko å fiske med små fartøy, da burde man forby fiske med fartøy under 11 meter. Jeg mener det er forsvarlig å fiske med fartøy også under 11 meter, og det er allerede i dag adgang til å fiske også kongekrabbe med båter under 11 meter.

Noe av det Regjeringen har vært opptatt av ved framleggelsen av den meldingen som behandles her i dag, er at man også i praksis, ikke bare i ordet, skal gjennomføre prinsippet om at de som er hardest rammet av kongekrabben, også skal ha førsteretten til å utnytte den ressursen. Hvem er det som er hardest rammet? Jo, det er de minste fartøyene, som ikke kan komme seg unna de områdene der kongekrabben herjer, og som svært vanskelig kan oppsøke andre områder der de får fiske i fred. Derfor har vi prioritert de minste båtene som hører til i Øst-Finnmark.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [13:15:32]: Grensa for kommersielt fiske er jo 26 grader aust. Tidlegare tenkte ein ikkje på at det hadde vore noka særleg utbreiing av kongekrabbe i Porsangerfjorden, men no viser erfaringar at Porsangerfjorden òg tydelegvis er invadert av kongekrabbe.

Spørsmålet vert då: Ser ikkje statsråden at det kunne vore fornuftig å gje opposisjonen rett på dette punktet, nemleg å la Porsangerfjorden òg vera med innafør området for fiske av kongekrabbe?

Statsråd Helga Pedersen [13:16:03]: Jeg har merket meg engasjementet fra opposisjonen i denne saken, og også fra en del av fiskermiljøene. Jeg hadde skjont protestene hvis man hadde lagt restriksjoner på den lokale flåtens adgang til å fiske krabbe innerst i fjorden, men det er jo det motsatte man gjør. De skal nå få lov til å fiske så mye de bare greier og orker, og det mener jeg faktisk er forsvarlig.

Leif Helge Kongshaug (V) [13:16:38]: Per i dag er det ikke mulig å konkludere med at kongekrabben har bidratt til permanente og irreversible endringer i artssamfunnet langs norskekysten. Det er gledelig. Som jeg sa i innlegget mitt, er det viktig å følge denne utviklingen med årvåkenhet og legge føre var-prinsippet til grunn når det gjelder kongekrabbens utbredelse. Nå har vi fått opplyst

at kongekrabben har en utrolig formeringsevne, en hunnkrabbe kan ha opptil en halv million egg og kan vandre store avstander. Det er gitt signaler om at det er funnet eksemplarer av arten helt ned til Trøndelagskysten.

Spørsmålet mitt er: Er statsråden bekymret for at det kan bli en ukontrollert utbredelse av kongekrabben, som fører til skade også når det gjelder andre fiskerier og plantelivet på havbunnen?

Statsråd Helga Pedersen [13:17:39]: La meg først slå fast at jeg er helt enig i representanten Kongshaugs overordnede betraktninger rundt temaet kongekrabbe og økologi. Det er helt klart ikke ønskelig at kongekrabben skal spre seg videre, og derfor er vi jo også opptatt av å sette i verk sterkere tiltak for å hindre at krabben sprer seg. Vi kommer også årlig til å foreta en oppsummering over spredningsbegrensende tiltak, slik at vi har førstehåndskunnskap om temaet.

Øyvind Korsberg (FrP) [13:18:22]: La meg bare starte med å takke statsråden for svaret på min forrige replikk, for jeg tolker det dit hen at det kommer bevilgninger i revidert. Det er vi glade for.

Statsråden var i sitt svar til representanten Torbjørn Hansen inne på at det var mange som var plaget av kongekrabben, og det medførte store utgifter og man fikk skader på fiskeutstyr og slikt. Vi har fremmet et forslag om å vurdere en erstatningsordning for dem som blir plaget, rett og slett fordi kongekrabbepolitikken er en nasjonal politikk. Sammenlikner man med f.eks. landbruket, får man der erstatning for tap av rein, sau og storfe på beite, dersom det er rovdyr som har forårsaket tapene. Man har også avlingsskadeerstatning for korn og gress og det man dyrker. Med andre ord behandler man disse to næringene ulikt.

Vil statsråden vurdere å innføre en erstatningsordning for dem som får sitt fiskeutstyr ødelagt i forbindelse med kongekrabben?

Statsråd Helga Pedersen [13:19:29]: Jeg synes det er veldig vanskelig å sammenlikne landbruksnæringen og fiskerinæringen direkte. Fiskerinæringen er en subsidiefri næring i dag, og jeg trodde Fremskrittspartiets politikk var å fjerne subsidiene i landbruket, ikke å innføre dem i fiskerinæringen. Når det gjelder erstatningsordninger, mener jeg at de pengene vi eventuelt setter inn i kongekrabbeforvaltningen, skal brukes til å hindre at kongekrabben gjør skade i framtiden. Det tror jeg er en politikk som har bred tilslutning.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Gunvor Eldegard (A) [13:20:27]: Den kongekrabbeforvaltninga som me no legg opp til, balanserer – slik eg ser det – slik at kongekrabben både er ein ressurs og ei plage, men likevel vert det balansert på ein god måte. Det kommersielle fisket skal vidareførast, og det vert teke om-

syn til at kongekrabbenæringa er viktig for arbeidsplassar og busetjing, spesielt i Aust-Finnmark.

Kongekrabben har faktisk allereie ein verdi som nærmar seg 100 millionar kr, og er slik sett ein viktig økonomisk ressurs. Han har bidrege til å skapa betydeleg optimisme i småsamfunn i Aust-Finnmark, t.d. i Bugøyenes, der krabben har vorte spesielt viktig for kystflåten. Kongekrabben gjev òg spanande alternative næringsvegar, som t.d. reiseliv. Arktisk kongekrabbesafari og kongekrabbe-festival trekkjer til seg mange tilreisande.

Det er spesielt den japanske marknaden som er viktig for norsk kongekrabbeeksport, men òg USA og EU har etter kvart auka fokuseringa på denne delikatessa. Kongekrabbe er eit eksklusivt gourmetprodukt som forbrukarane betaler godt for. Og sjølv om Noreg ikkje vann VM i kokkekamp i fjor, gjorde kongekrabben det. Han var ein av dei mest sentrale ingrediensane i konkurransen.

Dersom me forvaltar denne ressursen på ein fornuftig måte, og satsar på nye marknader og nye produkt, er eg ganske sikker på at kongekrabben vil vera eit utspring til sysselsetjing og velstand på Finnmarkskysten i mange år framover. Statlege støtteordningar skal òg bidra til produkt- og marknadsutvikling, der Innovasjon Noreg og det marine verdiskapingsprogrammet står sentralt.

I dag er det først og fremst dei store hannkrabbane som vert utnytta kommersielt. Det finst t.d. ikkje nokon marknad av avsetnad av småkrabbar, verken nasjonalt eller internasjonalt. Det må me skaffa oss dersom me skal halda oppe ein aktiv fangstinnsetning over lengre tid. Både av ressursmessige og økonomiske grunnar vil det vera viktig å få på plass verksemder som t.d. tek i bruk også skadd krabbe. Det vil òg stimulera til aktiv fangst i dei områda der kongekrabben er uønskt, og føra til at krabbane vert tekne i land og utnytta som bifangst.

Ilandføring av kongekrabbe er viktig for landindustrien i små lokalsamfunn, og under høyringa var det fleire som uttrykte bekymring for at store fartøy med ombordproduksjon kan øydeleggja for råstoffgrunnlaget i kystsamfunna. Dette tek me på alvor, og difor er eg glad for at Regjeringa har foreslått at det som ein hovudregel skal innførast forbod mot ombordproduksjon.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Vøtering, se side 2257)

Sak nr. 4

Interpellasjon fra representanten André Oktay Dahl til justisministeren:

«Follo politidistrikt planlegger nå å legge ned ti lensmannskontorer og dele politidistriktet inn i tre regioner som et såkalt prøveprosjekt som skal evalueres etter mindre enn ett år. Forslaget begrunnes med at man ønsker økt innsats mot organisert kriminalitet, og med «signaler» gitt fra Stortinget. Sannheten er imidlertid at bl.a. budsjett-situasjonen tvinger politidistriktet til dette. Lokalbefolkningen protesterer mot at det forebyggende arbeidet vil måtte lide og ikke minst mot en prosess som er udemokratisk,

tilfeldig og i strid med Stortingets forutsetninger. Å legge ned ti lensmannskontorer, hvor flere av kommunene er store i norsk sammenheng, hvor det skjer befolkningsvekst er ingen «justering», men en rasering av det forebyggende arbeidet som skjer i regi av politi.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at Stortingets og statsrådets egne forutsetninger oppfylles slik at Follo ikke mister sitt nærpolti?»

André Oktay Dahl (H) [13:25:11]: Vi lever i 2008, og politiet og myndighetene må hele tiden vurdere nye og endrede trusselbilder og tilpasse sitt arbeid og sin organisering i forhold til dette. Det erkjente Stortinget da vi i 2006 behandlet polititrollemeldingen, som ble utformet av den forrige regjeringen.

Økt internasjonalisering og økt mobilitet fører til at politiet må forholde seg til en kriminalitet som i økende grad er blitt grenseoverskridende. Organiserte, kriminelle nettverk som opererer i flere land, har som vi har sett, stilt kriminalitetsbekjempelsen overfor nye utfordringer, i likhet med en «lommemann» som kan ha raidet landet og utnyttet svakhetene i systemet og mangelen på koordinering optimalt.

Et samlet storting er klar på at vi ikke kan tillate oss å leve i fortiden, være nostalgiske eller sette det som var før, inn i et slags glorifisert lys – heller ikke hvordan politi- og lensmannsetaten skal se ut fremover. Stortinget var imidlertid krystallklar på at vi ikke skal kaste ut nærpolitiet med badevannet, fordi det er mer fancy å jobbe med denne nye kriminaliteten.

Regjeringen understreker derfor i Soria Moria-erklæringen at den «vil ha et nært og sterkt politi med lensmannskontorer over hele landet», en etat som aktivt er til stede og skaper trygghet, og som er synlig og effektiv.

Et enstemmig storting mente at begge deler var viktig for fortsatt å opprettholde befolkningens høye tillit til politiet. En desentralisert tjenestestruktur er en forutsetning for gode nærpoltieffekter for å skape trygghet og tillit. Stortingsflertallet, minus Fremskrittspartiet, koplet også dette sammen med endringene i den sivile rettspleie på grunnplanet og mente at disse to tingene gjensidig underbygde hverandre.

I komiteinnstillingen til polititrollemeldingen er det én setning som jeg vil tippe at enkelte vil bruke som et fikenblad når det gjelder den endringen som er foreslått i Follo politidistrikt, nemlig at vi la til grunn

«en viss mulighet for oppmykning av rammene for å organisere polititjenesten lokalt for å sikre rekrutteringen av politiutdannet personell og bedre tjenestetilbudet lokalt».

Politi-loven § 16 åpner for grensereguleringer, som i hvert enkelt tilfelle er en sak for regjeringen i statsråd. Stortinget åpnet da for en justering i organiseringen lokalt, med begrensede forsøk i utvalgte distrikter.

Utredningen om Follo politidistrikt er ikke en justering. Det er en rasering av nærpolitiet i ett av landets mest befolkningstette strøk og med storbyutfordringer, med sitt naboskap til både Oslo og svenskegrensen. Å legge ned ti lensmannskontorer i dette området er heller ikke et begrenset forsøk, men et omfattende forsøk. Dette såkalte

begrensede justeringsforsøket er forutsatt evaluert mindre enn ett år etter at Regjeringen forhåpentligvis ikke godtar det. Effekten skal visstnok bli ca. 20 mann mer til operativ tjeneste – kanskje så vidt en patrulje. Da er vi nede i 16–17 mann, etter de siste tallene jeg har hørt. Hva resultatet blir, får man kanskje vite om tre–fem år, ifølge bakmennene bak denne utredningen. Da kan man jo begynne å lure hva det er man skal evaluere, med mindre man på forhånd har bestemt seg for at man vil bruke dette som en brekkstang for å legge ned lensmannskontorer også i andre deler av landet, der det bor litt mindre folk.

Underveis, når jeg har stilt spørsmål om disse påståtte effektene, ikke minst når det gjelder realismen i de tallene som legges til grunn, har det omtrent vært som å forholde seg til en av de få øvelsene hvor Norge har tatt gull i sommer-OL, nemlig skudd på løpende vilt. Når det gjelder så godt som ethvert antydningssvis detaljert spørsmål om kostnadene forbundet med å etablere større enheter i Frogn eller Ski kommune, ethvert antydningssvis detaljert spørsmål om inngåtte leiekontrakter man skal ut av før tiden, ethvert antydningssvis detaljert spørsmål om hvor mange som rent faktisk vil komme ut i patrulje, og ikke minst når det gjelder ethvert antydningssvis detaljert spørsmål om hvordan man skal avbøte tapet på forebyggende arbeid lokalt, har svarene vært mildt sagt «wishy-washy», i den grad det er et parlamentarisk uttrykk. Og for hvert enkelt møte jeg har hatt med lokale tjenestemenn som forsøker å forsvare dette, har det blitt mer og mer tydelig at det ikke finnes én som har et genuint engasjement for denne reformen. Det det er, er kun en aksept på at de har gitt opp, etter at statsråden i fjor i svar til meg skrev følgende om det faktum at Follo politidistrikt mottar en halv million mindre i uken enn f.eks. Asker og Bærum: «Follo politidistrikt har en tilfredsstillende ressursituasjon» – sammenliknet med andre politidistrikter.

Både statsråden og Høyre har vært opptatt av at lokalpolitikere i større grad må bli lokale justisministere. I denne saken er det så vidt de har fått mulighet til det. Det har vært tidsfrister som er nær en parodi i en demokratisk sammenheng, og man får en følelse av at avgjørelser bare tas uten hensyn til innbyggerne og lokalt folkevalgte. Det har kjennetegnet prosessen før man omsider fikk presset frem en rekke folkemøter og fikk avholdt dem. Kommunene fikk i siste liten muligheten til å sette ord på hvordan de opplevde det hele på vegne av sine innbyggere. Jeg synes de fortjener honnør og ikke å bli betraktet som bakstreverske. De jobber ikke for å beholde fire vegger og et kontor, de jobber for å beholde det som skjer innenfor og utenfor de fire veggene, med folk med lokalkunnskap og engasjement for hva som skjer lokalt. Det er et arbeid som skaper trygghet for folk, ikke minst for ungdom som står i fare for å falle utenfor, og som aldri kan hentes inn igjen hvis man ikke henter dem inn tidlig og tydelig.

Under Politiets Fellesforbunds landsmøte brukte statsråden 15 av sine 20 minutter om ressursituasjonen i politiet til å prate om hvor viktig det var med tilstedeværelse på f.eks. Balkan, tre minutter om hvor lurt det var å bake et brød hvis man var stresset, og to minutter om ressursituasjonen. Statsråden har rett i at vi må være til stede f.eks.

på Balkan. Kriminaliteten er ofte internasjonal, men det blir jo litt paradoksalt å legge opp til nærvær på Balkan og ikke i nabokommunene.

Mange har parodiert argumentet om at det er viktig med lokalkunnskap også når det gjelder den sivile rettspleien på grunnplanet. Man kan alltid skaffe seg et pass. Men dette argumentet handler ikke om passutstedelse. De som harselerer over det, tilhører antageligvis ikke de av oss som sitter nederst ved bordet med gjeldsproblemer og har namsmannen på nakken hvert våkne øyeblikk. De som argumenterer slik, har antageligvis ikke fått med seg hvor viktig det er med lokale lensmannskontorer med oversikt over innbyggerne, som f.eks. har en annen etnisk eller religiøs bakgrunn, og som gjør at gjeldsinndrivelsen og kontakten med innbyggerne blir litt mer human enn den er der hvor man ikke har slik kunnskap.

Avslutningsvis: Jeg har stor forståelse for at politiet sliter med rekruttering, oppklaringsprosent og legger frem forslag for å få mer ut av de pengene de dessverre har altfor lite av, f.eks. i Follo. Spørsmålet er imidlertid: Blir det mer eller mindre forebygging jo lenger vekk man er fra lokalsamfunnene? Får man mer eller mindre oversikt jo lenger vekk man er fra lokalsamfunnene? Blir terskelen høyere eller lavere for å ta kontakt begge veier jo lenger vekk man er fra lokalsamfunnene og menneskene det handler om? Jeg mener at svaret er åpenbart.

Jeg håper at statsråden besvarer interpellasjonen hakket mer ydmykt overfor de lokalpolitikere som har engasjert seg, enn det han gjør i Østlandets Blad 1. mars, da han nærmest antyder at distriktets lokalpolitikere er helt inkompetente. Han antyder egentlig at dagens kriminalitetsbilde ikke tas på alvor av dem, og ut av løse luften påstår han at de ser ut til å være mest opptatt av kaffetraktere og kontorpulver. Disse lokalpolitikere er ikke mer reaksjonære enn at de husker hva statsråden sa for fem måneder siden, da han understreket at avgjørelse definitivt ikke var fattet, og at de skulle lyttes til. De kan heller ikke beskyldes for å være spesielt konservative når de husker at statsråden som stortingsrepresentant i Aftenposten i 2004, og gjentatte ganger i media, har understreket behovet for mer penger for å smøre politireformen, at han også krevde økte bevilgninger til politiet, og at de måtte øremerkes nærpoltiet på lokale tjenestesteder. De kan heller ikke beskyldes for ikke å ha skjønt hva Stortinget har forutsatt, nemlig at man ikke har åpnet for en rasering av lensmannskontorene på grunn av politiets driftsbudsjetter, som under denne regjering reelt sett har blitt mindre, uansett hvor mye man forsøker å snakke opp de årvisse selvfølgelige, nominelle økningene.

Når det gjelder tolkingen av hva Stortinget har sagt, skal jeg selvfølgelig ikke antyde at statsråden beveger seg på grensen av hva som kan betegnes som sannferdig, men jeg må si at det er en veldig kreativ tolking av hva den forrige regjeringen mente, og hva stortingsflertallet mente, med hensyn til hvor omfattende forsøkene skal være. Høyre har aldri vært med på å åpne for denne type omfattende forsøk og rasering av lensmannskontorene som man legger opp til, og det vil jeg anta gjelder flere representanter fra de tidligere regjeringspartiene som var med på forliket – hvis man kan kalle det det – om politirollemeldingen.

Spørsmålet mitt dreier seg om statsråden i det hele tatt vil engasjere seg i forhold til å utsette og fatte vedtak om dette. Vil man sørge for at det utredes på en skikkelig måte? Vil man sørge for at Stortinget blir orientert om noe som er et av de største prosjekter vi har sett når det gjelder omorganiseringer uten klare mandater fra Stortinget? Eller: Legger han med dette malen for brudd med Stortingets forutsetninger for nærpolti i Follo, som en brekkstang for å gjøre det senere også i resten av landet?

A n d e r s A n u n d s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Presidenten er i tvil om «wishy-washy» i det hele tatt er et uttrykk, og finner derfor ikke grunn til å påtale det.

Statsråd Knut Storberget [13:35:20]: Jeg er helt enig med interpellanten i at det er viktig at de lokale myndigheter blir hørt i et så viktig spørsmål som vi her diskuterer. Da finner jeg det litt underlig at interpellanten egentlig er en av de første fra denne talerstol som er med på å begrense hele denne debatten, i den forstand at man nærmest bare avfeier alle forslag, og bringer denne debatten inn i Stortinget nå.

Dette er altså en sak som departementet ennå ikke har fått seg forelagt. Som jeg har redegjort for flere ganger, skal vi løse denne på en seriøs måte, men man reiser nå en debatt på bakgrunn av et arbeid som foregår ute, uten at Regjeringen og departementet har startet arbeidet med å vurdere de høringsinnspill som faktisk kommer. Jeg er ikke sikker på hva som virkelig åpner opp for lokal debatt, om det ikke skulle være nettopp det at man avstår fra å trekke denne debatten inn i stortingssalen på et for tidlig tidspunkt. Men et svar skal gis.

St.meld. nr. 42 for 2004-2005, politirollemeldingen, slår fast at den overordnede målsettingen for politiet er økt trygghet i samfunnet. Trygghet forutsetter et nært og tilgjengelig politi med gode relasjoner til publikum og lokale, folkevalgte myndigheter.

I evalueringen av politireformen som ble gjennomført i 2006, påpekes det at det er for mange små distrikter, og at organiseringen på tjenestenivå er lite rasjonell. Videre påpekes det at lensmannsdistriktene bør ha en størrelse som sikrer tilstrekkelig oppgavetilfang og mulighet for å rekruttere og beholde kompetanse. Evalueringen peker også på det potensialet som ligger i et utvidet samarbeid med og et engasjement fra kommunale myndigheter og andre lokale aktører.

Follo politidistrikt er, sammen med Hordaland politidistrikt, utpekt som forsøksdistrikter hvor grensereguleringer, etablering av politiråd og deltakelse i offentlige servicekontorer bl.a. skal ses i sammenheng med arbeidet med å videreutvikle organisasjonen lokalt.

Oppdraget med å iverksette dette prøveprosjektet ble gitt av Justisdepartementet i oppdragsbrev til Politidirektoratet den 4. januar 2007. Etter forslag fra Politidirektoratet samtykket Justisdepartementet i at de foran omtalte politidistriktene ble valgt som forsøksdistrikter den 21. februar 2007.

Dette er en oppfølging av behandlingen i Stortinget av politirollemeldingen, St.meld. nr. 42 for 2004-2005, og innstillingen fra justiskomiteen, Innst. S. nr. 145 for 2005-2006.

I denne innstillingen fra justiskomiteen heter det at komiteen vil ha en aktiv og helhetlig bekjempelse av kriminalitet. Målet for politiet skal være å forebygge bedre, oppklare mer og reagere raskere. Derfor ønsker justiskomiteen bl.a. en målrettet og balansert satsing på politiet, sett i sammenheng med domstoler og kriminalomsorg.

Videre understreker justiskomiteen at vi skal ha et nært og sterkt politi og ønsker å opprettholde politi- og lensmannsetatens aktive tilstedeværelse i lokalsamfunnet som trygghetsskaper hos befolkningen.

Justiskomiteens uttalelser samsvarer med Regjeringas målsetting i Soria Moria-erklæringen, hvor det heter at Regjeringa vil ha et lokalt forankret politi. Regjeringa ønsker et nært og sterkt politi med lensmannskontorer over hele landet og vil gjøre etaten mer synlig og effektiv, bl.a. ved å gjennomgå muligheten for samlokalisering med offentlige servicekontorer der dette er hensiktsmessig. Regjeringa vil videreutvikle samarbeidet mellom ulike etater om kriminalitetsforebyggende tiltak, innføre politiråd i kommunene og andre plan- og bygningsloven, slik at kommunene forpliktet til å ta kriminalitetsforebyggende hensyn i sin planlegging.

Komiteen påpeker jo i innstillingen at samfunnsforhold og oppgaver endrer seg over tid, og at politi- og lensmannsetatens struktur derfor heller ikke kan være helt fastlåst. Komiteen mente at det skulle være en viss mulighet for å myke opp rammene for å organisere polititjenesten lokalt, bl.a. for å kunne sikre god rekruttering av politiutdannet personell og bedre tjenestetilbudet lokalt. Komiteen ønsket i sin innstilling å åpne for justeringer i organiseringen lokalt med begrensede forsøk i utvalgte distrikter.

Dette er jo et syn som jeg som justisminister støtter.

Det er altså Stortingets ønske i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 42 og komiteens innstilling, som jeg har referert fra, som ligger til grunn for at Justisdepartementet bad Politidirektoratet om å etablere et prøveprosjekt i to politidistrikter.

Representanten André Oktay Dahl hentyder i sin interpellasjon at prosessene i Follo politidistrikt har vært i strid med Stortingets signaler og forutsetninger. Ovenstående redegjørelse bør vise at Regjeringas oppfølging av politirollemeldingen er i tråd med de signaler og føringer som er gitt av Stortinget. Man må i så fall avvente endelig konklusjon på hva Regjeringa måtte komme fram til når dette arbeidet kommer til departementet og vi har hatt den prosessen som vi ønsker i departementet, bl.a. med de berørte kommuner. Det er jo kjent at vi allerede i dag har hatt ett møte. Jeg har også invitert til flere møter for nettopp å få signaler, men også, med all respekt, for å få inn forslag til mulige forbedringer ute, og ikke bare ha en avvisende holdning til det å være i en prosess.

Evalueringen av Politireform 2000, fase 1 og 2, har vist at den har gitt politi- og lensmannsetaten organisasjonsmessige og ressursmessige fordeler, som spesielt er kommet til syne i en mer effektiv bekjempelse av den svært

alvorlige kriminaliteten og den organiserte kriminaliteten. Reformen har også bidratt til å bygge opp, utnytte og beholde kompetanse. Evalueringen peker også på at politiet har en utfordring i forhold til å være til stede i lokalmiljøet, arbeide forebyggende, oppklare hverdagskriminalitet, og ikke minst, som jeg har presisert mange ganger, være nær der det virkelig teller å være nær. De barna som utsettes for vold og overgrep, som jeg har nevnt som eksempel, og jeg tillater meg å gjøre det også her, og også de kvinner som utsettes for overgrep, har i veldig liten grad historisk sett opplevd nærhet til politiet. Det er en utfordring som jeg synes vi alle skal ta inn over oss.

I forbindelse med evalueringen har flere uttalt at politi- og lensmannsetaten kunne frigjort mer ressurser til operativt politiarbeid med ytterligere grensereguleringer i Politi-Norge, særlig på driftsenhetsnivå.

Regjeringa har vært tilbakeholden i forhold til ytterligere grensereguleringer, nettopp med hensyn til vårt ønske om publikums nærhet til politiet. Vi har åpnet for grensereguleringer der det har vært enighet om løsningen, som f.eks. mellom Lunner og Gran lensmannskontorer på Hadeland, og hvor kommunene har sluttet opp om det.

Gjennom prøveprosjektene i Follo og i Hordaland politidistrikter ønsker Regjeringa å gjennomgå og prøve ut mulige organisasjonsmodeller som kan fungere enda mer kostnadseffektivt, uten at politiets nærhet til publikum, forebyggende arbeid mot kriminalitet og responstid skal bli svekket, snarere tvert imot. Tvert imot mener vi at målet må være at frigjorte ressurser skal settes inn i dette arbeidet, og at politiinnsatsen på dette feltet skal styrkes.

I tillegg til å organisere seg best mulig er ressurstilgang en viktig faktor for å lykkes med en desentralisert, forebyggende og trygghetsskapende politi- og lensmannsetat. Med ressurstilgang mener jeg både penger og personell.

Regjeringa har styrket politiet og påtalemyndigheten med nærmere en halv milliard kr siden vi tiltrådte, fordelt på ca. 260 mill. kr i løpet av 2006 og 2007, og ca. 245 mill. kr i 2008, bl.a. til den store DNA-reformen som nå skal iverksettes i løpet av dette året.

I 2007 ble det tatt opp 432 studenter ved Politihøgskolen, noe som videreføres i 2008, basert på et søkertall til Politihøgskolen som for opptaket i 2008 var høyere enn opptaket i 2007. Det er noen som framstiller det som om det er færre og færre søkere til Politihøgskolen, hvilket jeg vanskelig kan lese ut av de tallene vi faktisk har. Dette er med andre ord et antall studenter på Politihøgskolen vi ikke har hatt siden 1997 og 1998. Dette styrker politi- og lensmannsetaten ressursmessig både på kort og lengre sikt.

Jeg tillater meg igjen å bemerke at det hadde vært flere uteksaminerte fra Politihøgskolen allerede, hvis ikke den forrige regjering hadde operert med så lave opptaktstall som den virkelig gjorde.

For å sikre en god og langsiktig utvikling av norsk politi har Justisdepartementet, på bakgrunn av Stortingets behandling av politirolemeldingen, gitt Politidirektoratet i oppdrag å utrede politi- og lensmannsetatens utdannings- og bemanningsbehov, både i forhold til politiutdanning personell og personell med annen utdanning, fram til 2015. Rapporten skal foreligge i juni dette år.

I tillegg har Politidirektoratet fått i oppdrag å foreta en gjennomgang av eventuelt hvilke krav det bør stilles til politiets responstid, med utgangspunkt i en differensiering ut fra bosetting, geografiske forhold og hendelsens alvorlighetsgrad.

Politidirektoratets rapport, som også vil omfatte en vurdering av hvilke konsekvenser dette vil ha i forhold til dagens ressursrammer, vil bli vurdert i sammenheng med bemanningsutredningen.

Regjeringa ønsker å bygge et rammeverk for norsk politi- og lensmannsetat som, i tillegg til best mulig organisering, også skal tilpasse seg det personellmessige behovet og gi økonomiske rammer som et trygghetsskapende politi krever. Samlet skal dette gi økt politikraft i årene som kommer.

Dette er et viktig bakteppe når lokal organisering nå diskuteres, bl.a. i Follo.

Argumentene for å starte prøveprosjektet i Follo og i Hordaland var å se på om grensereguleringer, sett i sammenheng med servicekontorer og politiråd, samlet kunne gi større muligheter og ressurser til bl.a. å forebygge kriminalitet og styrke det nære forholdet vårt politi har til publikum, samtidig som vi ønsker å bli enda bedre til å bekjempe alvorlig og organisert kriminalitet og annen type kriminalitet vi sjelden ser. I tillegg ønsket vi å se på mulige organisasjonsmåter som kunne gjøre det lettere å rekruttere utdannet personell og beholde det.

Jeg vil til slutt si at det er jo avgjørende nå i en tid da vi bruker såpass mye penger på politiet, satser mer på politiet, satser på å bygge ned en soningskø som snart er borte, satser på justissektoren generelt, at vi også tillater oss å ha runder om hvordan vi bruker de midlene vi faktisk får bevilget. Jeg er overbevist om at norsk politiet også vil ha mye å hente på å se om man faktisk bruker kronene best mulig. Det burde også lyde godt i Høyres ører.

André Oktay Dahl (H) [13:45:33]: Statsråden viser nok en gang at han har en helt annen politikk i posisjon enn han hadde i opposisjon, for da var penger løsningen på alt – men nok om det.

Så til denne forbauselsen over at vi reagerer på dette. Det er jo ikke slik at politiet setter i gang dette prøveprosjektet uten noen litt indirekte signaler fra politisk hold. Man foreslår ikke å legge ned ti lensmannskontorer uten at man har en idé om at det kommer til å bli godtatt av noen – kanskje via POD, som kan ha snakket med noen i departementet – selv om det formelt sett er riktig at statsråden selvfølgelig skal behandle dette på et senere tidspunkt.

Det er jo slik at statsråden egentlig allerede har konkludert i media. Han polemiserer mot lokalpolitikere som sier at dette er feil, og så beskyldes de for å være gammeldagse. Og at det skal være så stor forundring over at man bringer en slik sak inn i stortingssalen? Det skulle ikke være veldig uvanlig at man diskuterer ting i Stortinget, når det ser ut til at statsråden bryter med de forutsetninger som Stortinget la til grunn da man behandlet politirolemeldingen. Da er det faktisk god grunn. Selv om statsråden antakelig vil ha seg frabedt at mindretallet i denne salen påpeker avviket mellom løfter i Soria Moria-erklæringen

og det som faktisk er forutsatt fra stortingsflertallet og den regjering som la frem politirolemeldingen, synes jeg det er spesielt at han ikke finner grunn til – og aksepterer – at det er helt legitimt å diskutere den type løftebrudd og brudd med Stortingets forutsetninger i denne salen, selv om han aller helst vil diskutere dette bak lukkede dører i regjeringskontorene og håpe at ingen finner ut av det.

Så kom statsråden nok en gang med disse tallene. Tallene er 72 versus 125. 72 nye plasser er blitt skapt på tre budsjetter av denne regjeringen, 125 ble skapt på to budsjetter av den forrige regjeringen. Nå er det på tide å begynne å forholde seg til de tallene. Jeg vil gå så langt som å si at det er på tide at statsråden sier de reelle tallene, for dette gjentas og gjentas i det uendelige, uten at man aksepterer at tallene er 72 til statsråden og 125 til neste taler etter hvert, tidligere justisminister Odd Einar Dørum.

Så er det dette med dialog. Jeg er veldig glad for at man nå i et møte tidligere i dag åpnet for en dialog med kommunene. Men med på veien har jeg noen spørsmål som jeg håper statsråden kan svare på: Kan statsråden forvise oss om at den foreliggende utredningen legges i skuffen inntil man har fått kvalitetssikret tallene og forutsetninger for dem, og redegjør for Stortinget før man fatter en beslutning i statsråd? Er statsråden åpen for å utsette avgjørelsen i hvert fall til 2009, og ikke minst vil legge opp til en prosess hvor en evaluering også blir reell? Kan statsråden bekrefte at politiråd ikke er og aldri har vært ment å være en erstatning for et lensmannskontor? Kan statsråden definere nærmere hva de såkalte politipostene skal gjøre sammenlignet med dagens lensmannskontor? Og kan statsråden redegjøre for hvordan den sivile rettspleien på grunnplanet skal organiseres innenfor den modellen man da muligens velger, og forklare hvordan det også kan være i pakt med reformen som Stortinget vedtok i forrige periode?

Kan jeg også ta opp noe til forretningsordene til slutt? Noe som har vært irriterende for mange, er at enkelte representanter i denne salen har et kroppsspråk overfor talere på talerstolen som de kanskje bør vurdere å tenke på med hensyn til å signalisere. Jeg synes ikke det passer seg for representanter som sitter i salen når andre taler. Takk.

Statsråd Knut Storberget [13:49:05]: Det er mange rare påstander som nå kommer over talerstolen. Det må jeg virkelig si.

Jeg finner grunn til å understreke: Dette er en sak som departementet og Regjeringa ikke har startet å behandle. Vi hadde i dag tidlig et tre kvarters møte med både ordførere og representanter fra Kommunenes Sentralforbund, som etter mitt skjønn var et godt møte, hvor jeg også signaliserte at vi må snakke mer sammen om dette når saken kommer til departementet. Jeg finner det veldig underfundig og merkelig da å bli beskyldt nærmest for å drive fram en prosess uten å høre på kommunene. Det skal vi ta oss tid til, og jeg kan bekrefte fra denne talerstol at det skal vi ta oss tilstrekkelig tid til.

Så blir det påstått at penger var løsningen på alt da jeg var i opposisjon. Det er ikke riktig. Vi mente at politi- og lensmannsetaten skulle styrkes, ja. Det var bakgrunnen for

at vi valgte å gå inn med ekstra penger i 2006, i 2007 og i 2008. Bare i år skal vi bruke nærmere 70 mill. kr på en stor DNA-reform. Men det var ikke bare penger det ble pekt på. Høyre-representanten må sjekke sine kilder langt bedre. Da vil han finne at det var innspill for å få etablert barnehus, for å tenke nytt i politiet. Det var innspill for å etablere hele DNA-ordninga, som krevde lovendring, og som nå er utført. Stortinget har sluttet seg til det. Det var innspill for å etablere politirådene, som ikke skal være et alternativ til lensmannskontorer, sjølsagt. Det var også mange innspill fra opposisjonen for å få bort soningskøen, som var ett av de kravene man nettopp fikk fra Follo, fordi man ikke fant varetektsplass eller soningsplass. Dette er forhold som Regjeringa har grepet fatt i, slik at vi finner det vanskelig nå nærmest å bli beskyldt for løftebrudd, all den tid man ikke har behandlet en sak som foreligger i Follo. Jeg syns faktisk det bidrar til å begrense den debatten som skal skje ute, og den mener jeg vi skal være åpne for.

Når det gjelder spørsmålet om Politihøgskolen, er det slik at representanten Oktay Dahl driver med et regnestykke i forhold til 72 og 125. Det er jo slik at denne regjeringa har et opptak på 432 studenter. Det er det som teller. Det var den forrige regjeringa aldri i nærheten av. Så de 125 studentene de måtte øke med, er jo noe vi har innbakt i våre tall. De studentene tar vi også opp, men så tar vi i tillegg opp 72 studenter. Det er ikke tallene og forskjellen på økninga som er interessant, men totalsummen av politistudenter. Det som gjør satsinga til Regjeringa rekordstor på tre år, er at vi er oppe i 432 studenter, et tall den forrige regjeringa ikke var i nærheten av. Hadde vi hatt det tallet i forrige periode, hadde vi hatt langt flere uteksaminerte i dag. Det kan ikke opposisjonen vri seg unna. Da ville vi også lettere kunnet bemanne de ledige stillingene vi har ute, og det ville ha gitt mer trygghet og mindre kriminalitet.

Thomas Breen (A) [13:52:24]: Jeg må si at jeg ikke skjønner hva interpellanten egentlig mener når han i sitt spørsmål slår fast at Follo politidistrikts innbyggere mister sitt nærpolti hvis det framlagte forslaget gjennomføres. Han slår også fast at dette forslaget er en rasering av det forebyggende arbeidet politiet gjør. Jeg finner det også litt rørende at Høyre nå er så opptatt av bygg, samtidig som de unndrar seg å si noe som helst om hvordan det tjenestemessige innholdet faktisk skal løses. Jeg har problemer med å komme til samme konklusjon, og grunnene til det er mange.

For det første tror jeg det er uklokt å slå fast resultater av et prøveprosjekt som ikke engang er ferdig utformet og igangsatt. For det andre vet representanten Dahl, i likhet med meg, at vi har noen store utfordringer i hvordan vi bedre kan løse kriminalitetsutfordringene i Norge – og ikke bare i Follo.

Det er ikke slik at dette prosjektet først og fremst handler om økonomi. Det handler om humankapitalen. I dag har vi for få politiutdannede mennesker i Norge. Det tar tre år å utdanne en politimann/-kvinne, og selv om Regjeringa har økt utdanningskapasiteten, vil vi slite med dette problemet i flere år framover. Det betyr at vi må

vurdere hvordan vi skal få mest mulig tjeneste ut av de politifolkene vi har. Det var også bakgrunnen for at justiskomiteen bestilte dette prøveprosjektet i behandlingen av St.meld. nr. 42 for 2004-2005.

Jeg mener også at det ikke er gitt at et lensmannskontor i seg selv automatisk gir et sterkt og godt nærpoliti. Problemet ved å ha mange lensmannskontor er at vi binder opp for mange ressurser til å betjene kontorene. Jeg ønsker så mye politi som mulig ute i felten. Jeg ønsker et politi som kommer når en ringer, når en trenger dem. Jeg ønsker et politi som kan jobbe etter de metoder som er bestemt. Det er da man kan oppdage og oppklare kriminaliteten best. Hvis vi klarer å frigjøre ressurser på denne måten, samtidig som servicen ved politietaten ikke blir vesentlig forringet, er det en positiv løsning.

Hvordan vil dette slå ut i Follo? Det er det for tidlig å si, men jeg har lyst til å kommentere en del av de argumentene som er brukt.

Utredningen fra politiet selv viser at ved å legge ned ti kontor i Follo, vil man få en 30 pst.-økning i patruljetjenesten. Det betyr for Follos del én døgnkontinuerlig patrulje ekstra. Det er en ekstrapatrulje som kan brukes til forebyggende arbeid etter pop-metoden, som politiet skal bruke. Det mener jeg står i sterk kontrast til det representanten Dahl hevder, nemlig at det er en rasering av det forebyggende arbeidet. Tvert imot er det én patrulje ekstra til å drive forebyggende arbeid.

Et annet moment ved prosjektet er at det vil gi mer robuste fagmiljøer på grunn av mer rendyrking av årsverkene. Politiet selv hevder at dette er nødvendig, spesielt i forhold til etterforskning og bekjempelse av organisert og grenseoverskridende kriminalitet. Er representanten Dahl uenig i dette? I et rettssikkerhetsperspektiv vil dette prosjektet også være et pluss, fordi man med større enheter vil være bedre i stand til å ha kompetanse på de nye politimetodene, som DNA.

Jeg mener også at servicen kan bli bedre av dette grepet ved at de tre kontorene som blir igjen, kan holde lenger åpent. Det betyr at folk ikke trenger å bruke arbeidstiden sin til f.eks. å ordne seg pass eller å levere en våpensøknad.

Follo politidistrikt er heller ikke av de største, i areal er det på størrelse med Rana kommune, og med tre tjenestesteder vil folk fortsatt ha en nærhet til servicen som mange av landets innbyggere vil misunne dem. Politiet mener også at de med denne organiseringen raskere kan yte bistand ved øyeblikkelig behov enn ved en reservetjeneste. Det må i alle fall prøves ut før vi feller en dom over dette.

Det siste argumentet jeg vil trekke fram, er mandatet som er gitt til prøveprosjektet. Der gis det klare føringer for at prosjektet skal støtte opp om politireformens tre hovedmål, som er et mer effektivt arbeid innen forebygging og kriminalitetsbekjemping. Det skal være mer publikumsrettet og mer kostnadseffektivt.

Det er argumenter som taler imot forsøket slik det er nå, men det er helt avgjørende at politiet prioriterer det forebyggende arbeidet når de får frigjort kapasitet. Jeg håper vi snart får på plass målekriterier som faktisk måler politiets arbeid. Jeg deler Follorådets bekymring på dette punktet. Det er også bekymringsfullt at Nesodden, med

17 000 innbyggere, ikke har et betjent kontor å forholde seg til. Det kan f.eks. løses med en politipost. Det får vi se når prosjektet er endelig utformet.

Det viktigste er at vi nå får i gang et prosjekt som kan vise oss hvordan vi kan organisere norsk politi i framtiden, et prosjekt som vi kan dra kunnskap ut av, og som politiet selv kan stille seg bak. Vi må også sørge for å ha en god dialog med kommunene i distriktet for å få en modell som det er gjensidig forståelse for.

Til slutt vil jeg påpeke at vi med nærpoliti mener at det skal være en lokalt tilstedeværende polititjeneste, med oversikt over og god analyse av det samfunnet de skal betjene. Det er først og fremst knyttet til tjenestemenn og -kvinner og ikke til kontor. Jeg vil derfor utfordre representanten Dahl på følgende: Hva mener Høyre egentlig med nærpoliti? Er det kontor, eller er det polititjenestemenn og -kvinner?

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [13:57:38]: Jeg vil berømme interpellanten for hans engasjement i denne saken, og for at han har satt denne saken på dagsordenen. Jeg synes det er noe snodig at interpellanten blir kritisert både av statsråden og av representanten Breen for at han har satt denne saken på dagsordenen. Det finner jeg svært snodig, for det er nettopp vår rolle som lokale representanter å ta tak i de bekymringer og utfordringer som befolkningen føler.

Som statsråden er klar over, har denne saken skapt et stort lokalt engasjement, ikke bare i Follo, men også i naboområdet i Østfold, og statsråden fikk overlevert mange tusen underskrifter i denne saken i et møte med kommunene tidligere i dag. Derfor skulle det bare mangle, når man har et så stort folkelig engasjement, at ikke lokale representanter, både her på Stortinget og blant ordførere og lokalpolitikere, engasjerer seg i en slik sak. På det møtet vi hadde tidligere i dag, etterlyste statsråden nettopp et folkelig engasjement også innenfor justissektoren. Derfor synes jeg det er tvilsomt når man kritiserer et slikt folkelig engasjement.

Det er klart at folk lokalt blir bekymret når det er fare for at lensmannskontoret blir lagt ned. Alle vet at lokalpoliti er alfa og omega i lokalsamfunnet. Alle som har ventet på at en politipatrulje skal komme til et ulykkessted, eller hjem når det har vært innbrudd osv., vet at det er svært lange minutter. Det er kanskje de lengste minuttene vi opplever, når vi venter på noe. Derfor er reaksjonstiden i slike saker svært viktig. Det er klart at en sentralisering av lensmannskontorene i den grad som er foreslått her, vil gjøre noe med reaksjonstiden – det er helt åpenbart – og det er folk bekymret over. Og det er klart at det vil få konsekvenser for den viktige rollen som politiet har nettopp når det gjelder å bekjempe kriminalitet.

Tidligere i dag var det et offentlig møte med pressen til stede. Der takket også statsråden for at kommunene og ordførerne hadde et engasjement i denne saken. Det jeg synes er noe merkelig, er at statsråden på en måte, og også Breen i forrige innlegg, spiller ballen tilbake til dem denne saken gjelder. I møtet i dag sa statsråden at kommunene må komme med alternative løsninger her. Breen spur-

te: Hva vil Høyre gjøre? Jeg synes det er ganske snodig. Jeg synes at de som nå representerer en flertallsregjering i denne salen, er nødt til å legge frem forslag som er vel gjennomtenkte, og ikke utfordre opposisjonen til å komme med løsninger.

Fremskrittspartiet har i lang tid vært opptatt av dette med nærpolitiet, og i forbindelse med politirollemeldingen hadde Fremskrittspartiet lange merknader når det gjaldt dette med nærpolitiet. Fremskrittspartiet fastslo at vi ønsker å ha et synlig og desentralisert politi, et solid nærpoliti, dette fordi det er, som jeg også nevnte, den beste løsningen for befolkningen. Vi fremmet også der forslag om at Regjeringen skulle bes om å utrede en modell basert på reaksjonstid. Det bør man også gjøre i denne saken. Før man tar en beslutning, er man nødt til å synliggjøre hvor stor økning i reaksjonstid dette forslaget vil medføre, og hvilke utfordringer det da vil medføre for kriminalitetsbekjempingen i dette området.

Martin Engeset (H) [14:02:52]: Ut fra debatten så langt må jeg si at jeg er ganske overrasket over en del av tonen, reaksjonsmønsteret og argumentene som brukes. Det synes for meg å være en irritasjon over at denne saken bringes inn for Stortinget, noe jeg synes er ganske merkelig. Rett nok er det slik som justisministeren sier, at saken ikke er fremmet. Nei, den er nok ikke fra Regjeringens side fremmet som forslag for Stortinget, men det vi har sett gjennom år nå, er at når et forslag først er fremmet fra denne rød-grønne regjeringen, er det helt umulig å endre et eneste komma i det, uansett hvor gode motargumenter man måtte ha i debatter her i salen. Det er en del av baksiden ved den såkalte lykke som skulle ramme land og folk bare vi fikk en flertallsregjering. Den demokratiske debatten flyttes i hvert fall ut av stortingssalen og inn i lukkede rom.

Jeg har også gjennom uker fulgt mediedekningen, ikke minst lokalt, av denne saken. Der synes jeg nok at justisministeren med fordel kunne holdt en litt annen tone, og ikke en tone som jeg opplever som litt for bråkjekk og litt for mye i retning av at alle som har motforestillinger, blir fortalt at de dessverre ikke skjønner hva saken dreier seg om.

Jeg var til stede på det mye omtalte møtet i morges, hvor justisministeren heldigvis var til stede og fikk anledning til å møte det folkelige engasjementet fra Follo og Østfold i denne saken, og hvor det ble overlevert over 20 000 underskrifter fra disse lokalmiljøene. Jeg håper dette gjorde inntrykk på justisministeren. I hvert fall registrerte jeg at justisministeren la seg på en noe mer ydmyk og imøtekommende linje enn hva jeg har fått inntrykk av gjennom diverse avisuttalelser i ukene som har gått forut for denne debatten, og det er bra. Det er en betydelig bekymring og uro i mange lokalsamfunn knyttet til denne saken, og det er det viktig å ta på alvor. Jeg håper derfor at justisministeren lytter til disse argumentene fra et tverrpolitisk miljø i en rekke kommuner.

Jeg har lyst til å nevne at det i siste nummer av bladet Politiforum, datert 15. februar 2008, er en interessant reportasje på side 26 og utover, hvor det bl.a. står følgende:

«Første året med politiposten i Moelv betegnes som en suksess. Etter at det lokale lensmannskontoret ble fjernet i 2005, vokste det frem et folkekrav om å få politiet tilbake. Justisminister Storberget lyttet. Og bladde opp en million til prosjektet.»

Nettopp derfor er det ganske greit at man nå ikke legger til grunn at det å opprette en politipost her og der er noe sesam, sesam, og at man ikke gjentar samme feil flere ganger, for det er, som kjent, ganske mange andre feil å velge mellom.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [14:06:33]: I Soria Moria-erklæringen sier Regjeringen at de vil ha «et nært og sterkt politi med lensmannskontorer over hele landet». Videre heter det:

«Regjeringen vil styrke mannskapssiden i norsk politi slik at politireformens intensjoner oppfylles.»

Planene om omorganisering av Follo-politiet synes å være stikk i strid med Regjeringens lovnader i Soria Moria-erklæringen, og vil – hvis de gjennomføres – innebære nok et løftebrudd fra Regjeringen.

I denne saken synes det å være motstrid mellom hensikten og det som trekkes fram som årsaken til en eventuell omorganisering. Ifølge oppdragsbrevet fra Politidirektoratet er målsettingen med prosjektet å gjøre politidistriktet mer effektivt innenfor forebygging og bekjempelse av kriminalitet, mer tjenesteytende og publikumsorientert og mer kostnadseffektivt.

Styringsgruppen som har utarbeidet forslaget til omorganiseringen i politidistriktet, synes å ha hatt en noe annen begrunnelse og målsetting. La meg sitere:

«Med bakgrunn i våre utfordringer, økonomiske rammer og de nevnte sentrale styringssignaler ser vi ingen annen mulighet for å bli bedre enn å gjennomføre en sammenslåing av driftsenhetene. Ved å samle ressursene på færre enheter vil vi kunne frigjøre personell og midler til de områder vi ønsker å styrke, og dermed bli i stand til å løse oppgavene på en bedre måte.»

Dette er ingen offensiv argumentasjon for en sammenslåing av driftsenheter. Argumentasjonen er snarere svært defensiv og begrunnet med økonomiske rammer og sentrale styringssignaler.

Omorganiseringen vil innebære nedleggelse av ti lensmannskontorer og en reduksjon i politidistriktets driftsenheter fra 13 til tre. Forslaget har skapt stor frustrasjon, usikkerhet og fortvilelse i befolkningen i de berørte kommunene. Flertallet av kommunene er sterkt mot omorganiseringen, noe som i dag ble synliggjort ved de 18 941 underskriftene, pluss Vestbys, som statsråden fikk overlevert.

Også på KS Landsting diskuterte man omorganisering av politiet. Jeg har lyst til å sitere fra KS Landstings uttalelse:

«Også trygghet i lokalsamfunnet er en viktig lokal-demokratisk verdi. Landstinget i KS registrerer at tilstedeværelsen av lokalt politi og lensmannskontorer, er i ferd med å bli trukket ut fra lokalsamfunnet. Landstinget mener disse er av de viktigste aktørene som ivare-

tar trygghet, sikkerhet og beredskap lokalt og er sterkt kritiske til gjennomføring av en slik omlegging.»

Landstinget er altså sterkt kritisk til en nedleggelse av lensmannskontorer.

Mitt spørsmål er hvordan en slik omorganisering skal føre til mer forebygging og bekjempelse av kriminalitet, samt bidra til en mer publikumsorientert og tjenesteytende polititjeneste. Jeg får i alle fall ikke dette til å stemme, jeg får det ikke til å gå opp. Derfor er min utfordring til justisministeren om han mener at den omorganiseringen som vi nå kan få, er i tråd med Regjeringens løfter i Soria Moria-erklæringen? Jeg vet at denne saken ikke foreligger i departementet ennå. Derfor er det sluttresultatet som vil være det avgjørende, ikke hvordan justisministeren da kan argumentere for «et nært og sterkt politi med lensmannskontorer over hele landet».

Statsråden er opptatt av å se sammenhenger. Det er også vi i Kristelig Folkeparti. Statsråden har utfordret oss til å se på planverk, tenke på ungdomstiltak og også tenke på skjenketider for å lette arbeidet for politiet. Dette er ikke vi i Kristelig Folkeparti uenig i, men tjenestested og tjenester henger allikevel sammen. Det gjør også nærhet og trygghet. Dette er det viktig å legge vekt på, og det blir fra Kristelig Folkepartis side avgjørende at vi kan finne fram til en struktur som gir trygghet til befolkningen, med politifolk på de rette stedene.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [14:12:07]: Interpellanten har rett i at forslaget om en sterk sentralisering av politiet i Follo og Indre Østfold ikke har noen særlig sterk lokal støtte. Nedlegging av ti lensmannskontor i Follo politidistrikt oppleves som en tøff sentralisering av en tjeneste som folk flest og kommunene mener det er viktig å opprettholde lokal tilknytning til. Follo og Indre Østfold har vekstkommuner i et Oslo-nært område. Dette gir store utfordringer, og det kan argumenteres med at det gir utfordringer spesielt når det gjelder kriminalitetsbekjempende arbeid. Det gir også utfordringer i å styrke det forebyggende arbeid og styrke det lokale nærværet av politiet.

Jeg har lyttet til justisministerens redegjørelse for saken, og forstår at alle saker har to sider. Jeg er glad for at statsråden understreker at departementet skal gå grundig inn i denne saken før det eventuelt trekker sin konklusjon etter de innspill som er kommet fra Follo politidistrikt.

Både statsråden og andre talere har vist til Soria Moria-erklæringen, hvor vi sier:

«Vi vil ha et nært og sterkt politi med lensmannskontorer over hele landet. Vi vil gjøre etaten mer synlig og effektiv blant annet ved å gjennomgå muligheten for samlokalisering med offentlige servicekontorer der dette er hensiktsmessig.»

Dette sier vi etter å ha gitt forebygging mot kriminalitet stor oppmerksomhet i et eget underkapittel i erklæringen. Jeg må nok si meg enig med dem som ikke opplever disse utsagnene som sammenfallende med Follo politikammers ønske om en sterk sentralisering av lensmannsetaten.

Jeg var i helgen på fylkesårsmøte i Akershus Senterparti. Der ble lokalpolitireformen naturlig nok tema, som den antakelig har vært i alle fylkespartier som har hatt

årsmøter i det siste, og det endte i en uttalelse hvor det spesielt ble trukket fram tre argumenter mot sentralisering av lensmannskontorene. Årsmøtet mente forslaget svekker tilgjengeligheten i de lokalsamfunn som politiet skal betjene, svekker kunnskapen til lokalmiljøet hos politimyndighetene og svekker det kriminalitetsforebyggende arbeidet på lokalplanet.

Så må vi også selvsagt lytte til argumentene om at samling av politiet i færre kontor gir innsparing i ressurser i administrasjon og forvaltning, og mer ressurser til politiarbeid. Jeg forstår også argumentet om at vi står overfor en tøffere kriminalitet hvor vi i svært mange alvorlige saker står overfor kriminelle som på ingen måte har kommunegrensene og lokale sperrer for sin aktivitet, og det vanskeligjør også politiets oppfølging av sakene. Det finnes gode argumenter for å samordne politiaktiviteten bedre, men vi har allerede Follo politidistrikt som overbyggende enhet for Follo og Indre Østfold. Det bør være mulig å finne andre løsninger på dette enn det forsøksprosjektet legger opp til, en sanering av lensmannskontor i så stor grad som det der gjøres.

Jeg registrerer at kommunene i Follo politidistrikt ganske samlet – ikke fullstendig samlet – går imot nedleggningen av lensmannskontor i sine kommuner. Denne saken står seg nok best ved at dialogen med kommunene gjenopptas, og ved at det finnes løsninger som kan være mer omforente mellom kommuner og politidistrikt enn det som ligger til grunn så langt. Jeg er derfor også sterkt tilfreds med at det var nettopp det statsråden inviterte kommunene til da han møtte kommunene og både akershusbenken og østfoldbenken tidligere i dag. Her ligger det til rette for dialog og det å finne fram til løsninger som ikke nødvendigvis er sammenfallende med dem som Follo politidistrikt har spilt inn så langt.

Odd Einar Dørum (V) [14:16:24]: Med en flertallsregjering har Stortinget liten sjanse til å si noe som helst om noe som er til behandling i statsapparatet, regjeringsapparatet, før beslutningene er fattet. Når det gjelder denne saken, har det vært bred enighet i denne sal. Det er det også inntil noen bestemmer noe annet om følgende for norsk politi:

1. Politiet skal være nært for bl.a. å være rollebilder og hindre at unge mennesker mister fotfeste og blir kriminelle.
2. Politiet skal kunne rykke ut.
3. Politiet skal bekjempe organisert kriminalitet.

Jeg kjenner Follo politidistrikt godt og også mange andre politidistrikt i Norge. Det skyldes at jeg har besøkt ganske mange kommuner i distriktene og sett at de har drevet et godt forebyggende arbeid. Jeg kjenner også til grepet med Follopatruljen, en patrulje som beveger seg på tvers i dette distriktet for å nå ut i ordenstjeneste. Jeg kjenner også veldig godt til at Follo politidistrikt i sin tid var pionerer i kampen mot organisert kriminalitet, bl.a. ble en stor spritliga rullet opp på tvers av norske politidistrikt.

Da vi behandlet politirollemeldingen i Stortinget, framlagt av den forrige regjeringen, men behandlet under den

nåværende, var det bred enighet om de tre prinsippene jeg nå har skissert.

Stortinget foretok også i forrige periode et grep for å sikre et lokalt politi ved ikke å legge den sivile rettspleie på grunnplanet til tingrettene, men til politiet lokalt for å ha en bred kontakt f.eks. med dem som sliter med gjeld og gjeldsproblemer. Begrunnelsen var at et politi som kjenner sin lokale befolkning, alltid kan være føre var.

Så kjenner jeg til at det f.eks. i deler av Follo politidistrikt i Indre Østfold var ganske harde nynazistiske grupperinger i sin tid. Det ble taklet ved et nærarbeid mellom Politiets sikkerhetstjeneste og godt forankret lokalt politi.

Videre kjenner jeg veldig godt til hvordan man i en del av Akershus-kommunene har hatt et meget godt forebyggende arbeid som aldri har stått i motstrid til at Follo politidistrikt bekjempet organisert kriminalitet.

La meg så få lov til å skissere noen alternativer. Er man opptatt av den organiserte kriminaliteten, kan man jo følge opp det man i sin tid la opp til, men som ikke er blitt fulgt opp senere, nemlig å la Kripos og andre nasjonale enheter få regionale spaningsenheter for å følge opp det grenseoverskridende politiarbeidet, slik at ikke spaning stopper ved en politidistriktsgrense.

Hvis man fortsatt er opptatt av at man ikke bare skal la skiltet stå igjen, så var det i sin tid slik at da jeg gikk inn for at den sivile rettspleie på grunnplanet skulle legges til politiet, var det for å forebygge at bare skiltet skulle bli stående igjen, at det skulle stå «Politi» på døren, men at det ikke var noe mer igjen.

Når man så går inn i disse forholdene, er det én faktor som ikke er lagt på bordet, og det er omdømme. Omdømme lar seg ikke måle i en bedriftsøkonomisk kalkyle. Det måles i tillit. Et nærværende politi skal ha godt nok omdømme til å ha tillit i de nære ting, være rollebilder for de unge og samtidig ha så mye tillit at de får informasjon om de tøffe ting – de riktig tøffe tingene, som ikke engang trenger å være i politidistriktet – tillit slik at folk tør si fra.

Så er det slik ut fra min vanlige måte å tenke på at med den nåværende turnus i politiet så krever én politistilling i helkontinuerlig døgnturnus på årsbasis åtte stillinger, og da utgjør 16 politistillinger to slike stillinger. Skal man så legge en politipost på Nesodden, kan man begynne å trekke fra. Jeg håper inderlig at statsråden i denne saken gjør som han gjorde i en annen sak, nemlig da det verserte forslag om å legge ned Heggen og Frøland tingrett. Da valgte man å opprettholde tingretten, og jeg minner om at den tingretten ligger i Mysen, hvor en mann ble skutt ned omtrent rett utenfor rettslokalet. Etter å ha vært med bl.a. tidligere politimester Ulrich på patrulje kjenner jeg til blandingen av kriminalitet, både den nære og den tunge, i denne delen av landet.

Jeg oppfatter at dette er statsrådets sjanse til å gjøre det han har villet til nå, nemlig å føre en dialog med folk lokalt og sørge for at meningsfylt lokalt forankret politi blir værende, slik at man kan ha rollebilder, og sørge for at folk som begynner å bli rølpete, får en sjanse til å snu i tide. Det har også f.eks. på tverrpolitisk basis vært et slikt forebygg-

ende prosjekt i Askim. Vi vet jo at det er vilje til å drive slike prosjekter i andre kommuner i Indre Østfold osv.

Når jeg engasjerer meg i denne saken, er det ikke for å ta noe i verste mening. Det er rett og slett for før noen trekker noen konklusjoner, å bidra til at disse blir riktige, til at nærpoltiet består, og for å styrke kampen mot den organiserte kriminaliteten, bl.a. gjennom regionale spaningsenheter, og fordi jeg har registrert tidligere at statsråd Storberget ikke lyttet til de tankene som var fremmet av andre enn ham om å legge ned Heggen og Frøland tingrett. Jeg håper den samme holdningen også vil gjelde i denne saken når vi nærmer oss konklusjonen, og så håper jeg at statsråden på egnet måte sørger for at Stortinget får den. En statsråd har mange muligheter for å sikre en slik situasjon.

Gunvor Eldegard (A) [14:21:39]: Eg har lyst til å starta mitt innlegg med å peika på kor viktig det er at justisministeren faktisk har invitert til ei stor openheit og til samarbeid om desse prosessane. Det var kanskje òg difor han stilte i møte med ordførarane, med KS og med benkane til Østfold og Akershus på morgonen i dag og der faktisk òg inviterte til endå fleire møte for å få debatt og for å få til eit samarbeid. Det synest eg òg er veldig viktig.

Så ønskjer eg å seia at innbyggjarane i Follo, som eg kjem frå, og også innbyggjarane i Østfold som høyrer til Follo politidistrikt, har engasjert seg sterkt i denne saka. Eg trur det er veldig viktig å visa forståing for at folk vert litt bekymra når dei høyrer at lensmannskontoret deira skal leggjast ned, for det å ha lensmannskontor symboliserer ein slags tryggleik. Det er òg slik at nokre av dei lensmannskontora som er foreslått nedlagde, faktisk er lensmannskontor som fungerer godt, og som folk i distriktet er glade for å ha der. Det skal me vera klare over.

Eg synest likevel at me er nøydde til å vera opne for at det kan finnast andre moglegheiter, slik at me kan forbedra resultatata av det totale politiarbeidet. Det kan kanskje vera slik at samlokalisering med servicekontor, politiråd eller fleire patruljebilar på sikt, når det vert kjent, vil gje den same tryggleiken som eit lensmannskontor gjev.

Eg meiner at forebyggjande tiltak er noko av det viktigaste me kan ha ute i samfunnet. Eg er glad for at fleire Follo-kommunar er SLT-kommunar. I dei kommunane har me hatt veldig gode resultat. SLT er jo ei samordning av lokale kriminalitetsforebyggjande tiltak, der det er eit samarbeid mellom kommune, politi, ungdom, vaksne og organisasjonar. Det er moro å sjå at dette gjev resultat. Eg trur det er viktig å seia i denne debatten at uavhengig av kva slags organisering ein vil ha, må me prioritera dette arbeidet. Eg er glad for at Regjeringa faktisk har prioritert det forebyggjande arbeidet og SLT høgt. Men det er òg viktig at kommunane gjer det, at ordførarar, lokalpolitikarar, organisasjonar – alle saman – er på banen for lokale forebyggjande tiltak.

Som eg sa innleiingsvis, er denne saka i prosess. Justisministeren har i dag sagt at han ikkje har noko hastverk med å ta ei avgjerd. Han ønskjer å lytta. Han ønskjer å samarbeida og ta imot råd. Derfor vil eg berre venta på at dette arbeidet vert slutført.

Ingrid Heggø (A) [14:25:10]: Det er ingen irritasjon over at desse sakene kjem til Stortinget, eller at ein interpellasjon om dette temaet vert reist. Kritikken går på argumentasjonen som vert bruka. Spørsmålet mitt vert: Korleis vil representanten Dahl sjølv løysa den bemanningsmessige utfordringa? Det sa representanten faktisk ingenting om i innlegget sitt. Etter å ha høyrte på innlegget kan ein eigentleg spørja heile opposisjonen om dei i det heile har ein eigen politikk på dette området.

Det folkelege engasjementet i saka er veldig bra. Eg oppfattar både justisministeren og representanten Breen slik at dei er svært for det folkelege engasjementet. Det viser òg dei møta dei har hatt. Dersom det viser seg at prøveprosjektet er mislykka, er ein open for at det faktisk vert eit tilbaketog kapittel.

Eg er for eit godt nærpolit, slik ein bl.a. òg sa i politirølmeldinga, men nærveret og terskelen for uttrykking vert faktisk ikkje udelte forverra ved at ein har færre kontor. I prøveprosjektet vil vi få fram både fordelane og ulempene. Då kan vi vega desse opp mot kvarandre.

Det er tydeleg at representanten Dahl kjenner eit stort ubehag i salen i dag ved at denne regjeringa faktisk har lykkast i justispolitikken, eit ubehag som han viser både i kroppsspråk og i ord. Med fare for å ha den same stilen som representanten Dahl, har eg tenkt å koma med endå eit spørsmål i innlegget mitt. Representanten Dahl snakkar om kor mange fleire studentplassar den førre regjeringa hadde auka opptaket med. Han får det faktisk til å høyrast ut som om det var større opptak under den førre regjeringa enn under dagens regjering. Spørsmålet mitt er enkelt og greitt: Erkjenner representanten Dahl at opptaket ved Politihøgskulen aldri har vore så høgt som det er i dag, og at den førre regjeringa aldri var i nærleiken av eit slikt opptak?

Dagfinn Høybråten (KrF) [14:27:42]: Den saken som Stortinget i dag diskuterer, er et uttrykk for det sterke folkelige engasjement som gjør seg gjeldende i spørsmålet om kriminalitetsforebygging generelt og folkets nærhet til polititjenestene spesielt. Det er et engasjement som enhver justisminister bør glede seg over. Det er et engasjement som innebærer at mennesker bryr seg om hvordan politiets tjenester blir ivaretatt, og hvordan politiets tjenester blir organisert. I dag er det gitt et nytt og sterkt uttrykk for det gjennom de underskrifter som er overlevert, og som klart uttrykker dette. Derfor ble jeg en smule overrasket da jeg hørte justisministerens svar. Det kunne høres ut som om justisministeren ikke verdsetter dette folkelige engasjementet, at han i hvert fall ikke verdsetter at det folkelige engasjementet bæres inn i denne sal av folkets egne representanter. Det må jeg si at jeg overraskes over, fra en ellers meget klok og dyktig justisminister. Han burde sette pris på dette. Han burde sette pris på at det i denne sal er et tverrpolitisk uttrykk for det folkelige engasjement for politistrukturen i den regionen vi nå diskuterer, Follo-regionen. Mitt råd til justisministeren, som nå har sagt at han vil ta seg god tid i denne saken, som har sagt at han vil lytte, er at han tar inn over seg de inntrykkene som vi som ombudsmenn og -kvinner gir uttrykk for i denne

debatten. Men enda viktigere er det at han tar inn over seg inntrykkene fra de mange som har skrevet under protester, for de gjør det ut fra et ekte og oppriktig engasjement for hvordan framtidens politi skal komme til uttrykk i deres region.

For min del vil jeg også anbefale at justisministeren setter seg grundig inn i den transportstruktur og den bolig- og næringsstruktur som er i denne regionen, og som er litt annerledes enn det en kan få inntrykk av hvis man bare legger linjaler på kartet.

Selv målbærer jeg synet til 4 500 nesoddinge som har skrevet under på denne protesten, og som er i den situasjon at de bor i den kommunen i landet som kanskje har høyest kollektivandel og lavest privatbilandel. Det er en kommune hvis innbyggere lever godt i tråd med Stortingets klimaforlik. Men nettopp av den grunn får en barnefamilie som bor på Nesoddtangen, ganske store utfordringer hvis de må til Drøbak for å utstyre seg med pass, som man fra tid til annen må. Reisesstrukturen er da slik at man må til Oslo og ta bussen til Drøbak, så tilbake til Oslo og ut igjen til Nesoddtangen. Man kan ikke reise slik det ser ut på kartet, for det er praktisk talt ingen kollektivdekning. Det er også en del av den virkeligheten som jeg vil anbefale at justisministeren tar inn over seg i vurderingen av dette spørsmålet og i forståelsen av det folkelige engasjementet som gjør seg gjeldende.

Jeg skal ikke stå her og foreskrive i detalj hvordan justisministeren bør trekke sine konklusjoner, men jeg synes at han bør både respektere – i større grad enn det innlegget hans gav uttrykk for – det folkevalgte engasjementet i denne salen på dette tidspunktet og verdsette det folkelige engasjementet som er grunnen til at så mange representanter har engasjert seg i denne saken her i dag.

André Oktay Dahl (H) [14:32:15]: Jeg er glad for at statsråden har sagt at han skal ta seg tid til å vurdere innspill. Det er veldig bra. Jeg håper at han i sitt siste innlegg kan redegjøre for om det betyr at man vil ta initiativ til at det igangsettes ytterligere utredninger, at man vil gi et signal om at det grunnlaget som ligger der fra prosjektgruppen, er for tynt til å bygge en beslutning på, og at man vil redegjøre for Stortinget før man fatter beslutning i regjering i en så viktig prinsipiell sak – for det er veldig mange uavklarte spørsmål.

Når det gjelder stillingene som representanten Breen var inne på, vet jeg ikke hvor representanten Breen har fått det fra. Det er uavklart kostnadsbilde. Det er uavklarte leiekontrakter. Det er uavklart i forhold til mannskap. Det er uavklart i forhold til hvordan man er bundet opp arbeidstidsmessig. Det er også uavklart f.eks. hvor mange ungdomsetterforskere det skal til for å avbøte tapet av alle de lokale lensmannskontorene og det forebyggende arbeidet som skjer der. To ungdomsetterforskere er forutsatt i alle kommuner som mister sitt lensmannskontor.

Når det gjelder spørsmålet om hva Høyre mener nærpolitiet er, er det jo ikke Høyre og jeg som skal definere det, for det har vi allerede gjort i samarbeid med de nåværende regjeringspartiene i forbindelse med politirølmeldingen. Men det ser ut som om representanten Breen er i

ferd med å gli bort fra det og nesten gir en helhjertet støtte til en utredning som er så tynn, og som man da tydeligvis ikke stiller noen kritiske spørsmål ved. Det bør i hvert fall statsråden gjøre underveis. Jeg oppfatter at statsråden er mer åpen for å vurdere de kritiske innvendingene mot selve utredningen enn det representanten for Arbeiderpartiet er her i Stortinget.

Så var det nevnt litt om betydningen av å satse på barn. Derfor håper jeg at statsråden også følger vårt forslag om å opprette et barnehus i nettopp dette området, i Oslo-regionen, slik at det ikke bare er på Hamar.

Ellers var representanten Heggø inne på hvor lite egen politikk opposisjonen har. Da vil jeg anbefale vårt alternative statsbudsjett. Det er en rekke gode forslag der, så det er god lektyre også for representanten Heggø. Jeg registrerer at med 130 milliarder kr mer til fordeling blir det reelt sett mindre driftsbudsjetter under denne regjering enn det var under den forrige. Det kan man også snakke med lokale PF-medlemmer om, at de faktisk opplever den virkeligheten. Jeg antar at de har litt erfaringsgrunnlag å bygge på.

Så til slutt denne saken. Jeg håper at man med den dialogen som statsråden legger opp til, ikke vedtar den foreslåtte endring uten at man utreder det skikkelig. Man har ikke en evalueringstid på mindre enn et år. Jeg ser på statsråden som en åpen og lyttende mann som oppfatter at man med god grunn har brakt denne saken inn i salen. Jeg oppfatter også at Senterpartiet som regjeringsparti er beredt til i regjering å sørge for at dette ikke skjer, og at man vil ha en god dialog også bilateralt med statsråden, som representerer det største regjeringspartiet.

Solveig Horne hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Knut Storberget [14:35:34]: All debatt rundt politiets organisering er viktig – det er ikke noen tvil om det. Men jeg forsøkte innledningsvis i mitt forrige innlegg å si at jeg ville være vel så skeptisk til at vi som sentrale politikere skjøt ned hvert endringsforslag nå og sa at det er uaktuelt. Det ville nettopp begrense det handlingsrommet som bl.a. lokale aktører har, enten man er for det som nå er foreslått, eller imot. Jeg minner om at det fins kommuner som er for. Da ville det være forferdelig urettferdig om vi nå, uten at vi har hatt en gjennomgang av denne saken, skulle skyte ned et slikt forslag. Jeg har prøvd å si i dag og til de kommunene jeg har møtt, at jeg verdsetter det folkelige engasjementet. Det vi har savnet i justispolitisk debatt, er at folk er aktive på dette feltet lokalt, der hvor det virkelig gjelder. Men da må vi også gi de lokale muligheten for å komme med innspill, muligheten for å komme i posisjon, slik at den dialogen ikke blir skuebrød. Så blir det framstilt nærmest som at vi har skjøvet fra oss ansvaret, og at det er andre som nå må komme med innspill. Det er selvfølgelig som et tillegg til den saksbehandlingen vi skal ha i departementet. Man utfordrer også lokale aktører til å spørre seg: Hvordan vil vår polititjeneste i vår kommune bli bedre? Det ville være like naturlig å stille det spørsmålet som spørsmålet: Er denne foreslåtte

løsningen gangbar vei for denne kommunen? Så jeg ber om at man nå ikke tar alle initiativ i verste mening. Innspill fra både opposisjonen og lokale aktører syns jeg vi skal tillate oss å høre på og vektlegge, ikke begrense debatten til Stortinget eller for den saks skyld til Regjeringa eller departementet. Dette er en sak vi altså ennå ikke har fått inn. Jeg ser fram til den lokale involveringa, og er villig til å bruke tid på den. Det tror jeg vi er helt avhengige av for å sikre legitimiteten rundt endringer i Politi-Norge, som vi også er helt avhengige av.

Så blir det nevnt av representanten Engeset at vi ikke må gjøre den samme feilen en gang til som vi gjorde i Moelv. Representanten Engeset forlot salen etter å ha holdt innlegget sitt, men jeg må få lov til å replisere: Hva er det? I Moelv bygde vi en politipost fordi vi mente det var viktig at politiet kom nær befolkninga. Hvis det var noen feil som ble begått der, måtte det være at den forrige regjeringa la ned lensmannskontoret. Det var den forrige regjeringa som gjorde det. Høyre var med på det. De må ta ansvar for det.

Representanten Asmyhr var inne på spørsmålet om reaksjonstid. Det er ikke slik at politiet mener at det blir kortere reaksjonstid om vi beholder alle kontorene. Tvert imot har de sagt at hvis vi kan bruke noen ressurser på bl.a. flere patruljer, så vil vi få kortere responstid. Det er nettopp derfor politiet foreslår det. Det er ikke så enkelt som at det å beholde alle kontorene gir den korteste responstida. Det gir oss utfordringer, men jeg er veldig glad for engasjementet, både her og hos befolkninga, og jeg ser fram til debatten som kommer.

Presidenten: Debatten i sak nr. 4 er dermed avsluttet.

Sak nr. 5

Interpellasjon fra representanten Tove Karoline Knutsen til kunnskapsministeren:

«Den siste tids debatt om kvalitet i skolen har hatt sterkt fokus på PISA-undersøkelsens funn, som viser at Norge kommer relativt dårlig ut i basisfag som språk og matematikk. Med dette som viktigste utgangspunkt har det brede perspektivet på skolens mål og oppdrag manglet så langt i debatten. Viktige læringsmål for skolen ivaretas gjennom pedagogiske plattformer for hele fagporteføljen; elevene skal lære å forstå logiske strukturer, handtere kvalitative og kvantitative størrelser og øve opp evnen til refleksjon og kritisk tenkning. En UNESCO-rapport fra 2004, basert på en bred undersøkelse utført av professor Anne Bamford, konkluderer med at god, tilpasset og tilstrekkelig undervisning i estetiske fag har stor betydning for både det generelle kunnskapsnivå og læringsmiljøet.

Hvordan ser statsråden at slike perspektiver kan implementeres i tenkningen rundt, og tiltakene for, en bedre skole?»

Tove Karoline Knutsen (A) [14:39:59]: Vi har hatt en omfattende debatt om skolen den siste tida, en debatt som fortsatt pågår, og hvor både politikere, skolefolk og andre

deltar. Og det er bra, for den debatten er viktig. Det er viktig at vi har en skole med en så god og variert undervisning og et så godt læringsmiljø som mulig, en skole der de faglige og pedagogiske oppgavene i hele utdanningsløpet ses i sammenheng, en skole som er for alle.

Det er resultatene fra den siste PISA-undersøkelsen, «Programme for International Student Assessment», som i stor grad har vært retningsgivende for den skoledebatten vi nå har. PISA-undersøkelsene startet i 2000, ble fulgt opp i 2003 og kom altså med de foreløpige siste resultatene i 2006. I undersøkelsene sammenlignes 15-årige elever i OECD-landene gjennom testing av kunnskaper på tre sentrale fagområder: lesing, matematikk og naturfag, der man går i dybden på ett av disse utvalgte fagene hvert år.

Det tør være kjent at Norge ikke scorer særlig høyt på PISA-undersøkelsens resultatliste, og at vi ligger særlig dårlig an om vi sammenligner oss med andre nordiske land. Det er all grunn til å ta på alvor at norske 15-åringer ligger dårligere an i basisfag som språk og matematikk enn det man skulle ønske og forvente. Min interpellasjon i dag er derfor ikke et uttrykk for at jeg ser på funnene i PISA-undersøkelsen som uviktige eller irrelevante. Tvert imot: Det er av stor betydning at vi har oppmerksomhet rettet mot ferdighetene i basisfag hos norske elever. Men jeg har savnet et breiere perspektiv på skolens oppdrag og skolens muligheter i den debatten vi har hatt så langt, og jeg tror vi skal ta oss tid til å se litt bak tallene fra PISA-undersøkelsen, slik at vi kan være helt sikre på hva statistikken egentlig forteller oss. For å bidra til det vil jeg i dagens interpellasjon melde noen problemstillinger som går langs to hovedlinjer. Den ene dreier seg om hva som er skolens viktigste overordnede læringsmål ut fra det som er nedfelt i læreplaner for de ulike trinnene. Den andre har å gjøre med hva slags metoder som kan være formålstjenlige for å nå de definerte læringsmålene.

Kunnskapsløftet holder fram et bredt kunnskapsperspektiv, som omfatter hele utdanningsløpet, fra grunnopplæring til videregående skole og voksenopplæring. Et overordnet mål er at alle elever i norsk skole skal utvikle grunnleggende ferdigheter og kompetanse. Skolen skal også gi alle elever muligheter til å utvikle sine evner og talenter individuelt og i samarbeid med andre, bidra til å stimulere elevenes lærelyst, utholdenhet og nysgjerrighet og styrke den enkeltes etiske, sosiale og kulturelle kompetanse. For å få til dette må skolen etter min mening ha et breiere fokus enn det PISA-undersøkelsen og, for så vidt, de nasjonale prøvene legger opp til.

Jeg tror ikke det finnes noen kvikke løsninger som kan hjelpe oss med å hente ut det forbedringspotensialet som finnes i skolen, men jeg er overbevist om at bredde i fagporteføljen og fokus på det skapende mennesket må stå sentralt. I februar 2007 ble Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen åpna i Bodø av daværende kunnskapsminister Øystein Djupedal. Statsråden la i sin åpningstale vekt på at læreplanene for skolen skal legge til rette for at elevene får utvikle kunst- og kulturfaglig, estetisk og skapende kompetanse. Dette er viktig ut fra flere betraktningmåter:

Kulturfagene skal ha en plass i skolen i kraft av sin

egenverdi, samtidig som vi må åpne for å se hvordan estetiske fag kan gi metoder for skapende læring i hele fagporteføljen – metoder som vi i dag ikke utnytter fullt ut.

Musikk, dans, drama, litteratur og håndverksfag har noen felles grunnleggende trekk, som innebærer at de gir elevene hjelp til å øve opp evnen til å forstå logiske strukturer, håndtere kvantitative og kvalitative størrelser og oppøve evnen til refleksjon og kritisk tenkning.

I 2006 kom boka som bygger på UNESCO-rapporten «The Wow Factor», basert på en omfattende undersøkelse av professor Anne Bamford. Rapporten bygger på et globalt forskningsprosjekt, som gjennom både kvantitative metoder og kvalitative case-studier tar for seg kunstfagenes betydning for barn og unge. «The Wow Factor» fokuserer både på opplæring i kunstfagene og opplæring gjennom kunst.

Professor Bamfords tilnærming viser hvordan begge perspektivene gir viktige argumenter for å vektlegge kunstfagene i undervisninga. Rapporten konkluderer med at utdanningsmetoder som benytter kreative og kunstneriske virkemidler i mange fag, forbedrer de samlede resultatene og fremmer et positivt skolemiljø. Anne Bamford understreker imidlertid at gode resultater er avhengig av at undervisninga holder et høyt faglig nivå. Er det faglige innholdet i kulturfagene for dårlig, slår det negativt ut ved at uro og misnøye preger skoletimene.

Professor Anne Bamford sannsynliggjør sammenhengene mellom «methods through arts» og et godt læringsmiljø, gjennom å knytte sin forskning opp mot resultatene fra PISA-undersøkelsen. Og hun har funnet at det er en klar sammenheng mellom høg score i basisfag på PISA-prøvene og de samme landenes satsing på undervisning i og gjennom estetiske fag. Ser vi på et av landene som kommer best ut på PISA-prøvene, Finland, er det faktisk slik at finnene i sine læreplaner innbefatter metoder fra estetiske fag i nesten 80 pst. av undervisninga. Karakteristisk for Finland er også at man har sterk satsing på dyktige lærere, med utgangspunkt i en faglig og pedagogisk god utdanning.

Vi gjør klokt i å merke oss de funnene som Anne Bamford holder fram i sin rapport for UNESCO. Noe av det viktigste vi kan gjøre, er å se læreren som skolens fremste ressurs. Jeg vil også understreke at det gjøres mye godt undervisningsarbeid i norsk skole, av dedikerte og flinke lærere. Derfor er god utdanning og etterutdanning for lærere en nøkkel til en bedre skole. Vi trenger faglig dyktige, trygge og tydelige lærere som makter å løfte det breie kunnskapsbegrepet som er innbefattet i Kunnskapsløftet. Og vi trenger en skole som konsekvent stiller opp et forsvar for det skapende menneske.

Det er et faktum at ulike læreplaner for norsk skole de siste åra alle har understreket kunst- og kulturfagenes betydning. Til tross for dette er det relative timetallet i slike fag stadig blitt redusert siden midten av 1970-tallet. Dette har konsekvenser for utdanning av lærere innen kunstfagene, og dermed også for skolens muligheter for å rekruttere gode lærere til fagene. Det gjør også at vi kanskje ikke fullt ut makter å utvikle og ta i bruk det Anne Bam-

ford kaller for «methods through arts». I en globalisert og uforutsigbar verden, som i stadig sterkere grad krever av oss at vi kan takle forandringer, at vi våger å møte det nye og ukjente, er det livsviktig at skolen kan gi barn og unge de ulike redskapene de trenger for å møte tilværelsens mange utfordringer. Da må vi være sikre på at vi har sørget for å ivareta alle de læringsmålene som faktisk er nedfelt i skolens bredt definerte oppdrag.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [14:48:49]: Regjeringa tek både den estetiske dimensjonen og dei estetiske faga i opplæringa på alvor. For å sikre at det nye læreplanverket speglar eit breitt kunnskapsomgrep og dei grunnleggjande ferdigheitene dagens unge treng, vedtok Regjeringa òg å tilføre læreplanverket ein ny del – «Prinsipp for opplæringa». I denne vert det bl.a. understreka at kulturell kompetanse er viktig for deltaking i eit samfunn sett saman av mange kulturar, og at elevane skal møte kunst- og kulturformer som stimulerer kreativiteten deira og nyskapande evner.

Øg den generelle delen av læreplanen, som er vidareført frå L97, legg stor vekt på kulturell kompetanse, og det aktuelle kapitlet har som overskrift «Det skapande menneske».

Som ein del av den generelle satsinga knytt til kunst og kultur i opplæringa vart Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringa etablert i januar 2007, som representanten sa. Det nye senteret vart lagt til Høgskolen i Bodø. Senteret skal bl.a. medverke til styrking av kunst- og kulturkompetansen hos både elevar og lærarar.

Parallelt med oppretting av Nasjonalt senter i Bodø vart det utarbeidd ein strategiplan for kunst og kultur i opplæringa. «Skapande læring» – strategiplanen for kunst og kultur i opplæringa – har fem satsingsområde og til saman 27 tiltak. Planen skal hjelpe til med å integrere og utvikle den plassen kunst og kultur skal ha innafør opplæringa, slik at barn og elevar får verdifull ballast til vidare utdanning og deltaking i samfunnet. Barnehagane og kulturskulane er ein viktig del av denne strategiplanen.

Regjeringa er oppteken av at vi skal sjå utdannings-systemet vårt i heilskap, der òg barnehagar og kulturskular er viktige arenaer for implementering av kultur- og kunnskapsformidling i opplæringa.

Regjeringa er oppteken av «tidleg innsats» på ei rekkje område, òg på dei felte som stimulerer fantasien, skapargleda og livsutfaldinga. I rammeplan for innhald og oppgåver i barnehagen vert kunst, kultur og kreativitet omtalt som eit eige fagområde.

Arbeid med kunst, kultur og kreativitet i barnehagen skal m.a. medverke til at barna lærer å sjå og uttrykkje seg gjennom allsidig møte med og refleksjon over kultur, kunst og estetikk. Barna skal få ta i bruk fantasi, kreativ tenking og skaparglede.

I program for praksisretta FoU er det sett i gang eit treårig forskingsprosjekt ved Høgskolen i Vestfold som skal undersøkje korleis barn lærer av og gjennom språket. Eitt av delprosjekta vil sjå spesielt på læring gjennom samtalar om kunst og kunstnarlege uttrykk.

Med innføringa av Kunnskapslyftet vert det no for førs-

te gong i Noreg laga eit felles læreplanverk for både grunnskulen og vidaregåande opplæring. Det vert lagt vekt på at det skal vere ein heilskapleg læringsprosess frå 1. årstrinn til og med 13. årstrinn gjennom faga og på tvers av faga. Alt høyrer inn under grunnopplæringa.

Mål for den skapande aktiviteten til elevane er særskilt varetekne i dei estetiske faga kunst og handverk og musikk i grunnskulen. Ein fellesnemnar i dei estetiske faga er oppleving, skapande evner og skapande arbeid. Kompetansemåla i desse faga vil kunne generere stor elevaktivitet og stort engasjement, som vidare fører til læring.

I vidaregåande opplæring er det utvikla eigne programområde som gir rom for fagleg fordjuping innanfor estetiske fag, og som samtidig fører fram til generell studiekompetanse eller yrkeskompetanse. Elevar kan velje mellom programområde for formgivingsfag, musikk, dans og drama, design og handverk eller medium og kommunikasjon.

I tillegg til desse fagtilboda innan «reine» estetiske fag vert det tilbode ulike programfag som språk og kultur i antikken, kommunikasjon og kultur og medie- og informasjonskunnskap. I denne samanhengen bør òg andre humanistiske fag verte nemnde.

Blant dei gjennomgåande faga bør norskfaget trekktast særskilt fram, fordi store delar av faget inneheld element frå kunst og kultur. Norskfaget vert difor av mange karakterisert som òg eit estetisk fag.

I tillegg til dei satsingsområda som eg no har omtalt, har eg lyst til å nemne kulturskulane og Den kulturelle skulesekken særleg. Dette er viktige arenaer og tiltak som støttar opp om kunst og kultur i grunnopplæringa. Eg viser til St.meld. nr. 8, Kulturell skulesekk for framtida, som vart lagd fram i haust, og som skal behandlast i Stortinget i denne vårsesjonen.

I førskulelærarutdanninga er dei estetiske faga drama, musikk og forming obligatoriske. I allmennlærarutdanninga er det ikkje obligatorisk med estetiske fag. Men det finst ulike faglærarutdanningar som gir større fordjuping i dei estetiske faga. Vi har ei fireårig faglærarutdanning i praktiske og estetiske fag, vi har ei treårig faglærarutdanning i musikk, dans og drama, og vi har ei treårig faglærarutdanning i formgiving, kunst og handverk. I samband med diskusjonen om lærarrolla og lærarutdanninga i framtida vert naturlegvis plassen til dei praktisk-estetiske faga, men òg til den estetiske og kulturelle kompetansen, viktig.

Ifølgje rapporten «The Wow Factor» frå UNESCO i 2006, som representanten Knutsen sjølv nemnde, gir kunst- og kulturfaga i opplæringa betre haldningar blant elevane til skulen og læringsmiljøet, betre forståing av kulturell identitet, ei sterkare kjensle av personleg glede i opplæringsmiljøet og auka trivsel på skulen.

Det er verdt å merke seg at dei resultata berre var synlege der det var god undervisning i faga, dvs. der kvalifisert fagpersonell i samarbeid med andre grupper og institusjonar i samfunnet tok seg av undervisninga på ein god og velfungerande måte. Dårleg undervisning i dei estetiske faga, derimot, hadde direkte negativ effekt på læringspotensialet til elevane, ved at det byggjer ned haldningar, identitetskjenne, trivsel og oppleving av meistring i skulen. Det er òg svært viktig å ta med seg i den vidare dis-

kusjonen om dei estetiske faga og eigenskapane innfor skulen.

Tiltak 25 i strategiplanen «Skapende læring» osv. er, slik eg ser det, eit svar på noko av det representanten spør om. Tiltaket har følgjande ordlyd:

«Ta initiativ til opprettelse av et nytt nasjonalt og internasjonalt evalueringsprogram for kunst og kultur i barnehage og opplæring.»

Kunnskapsdepartementet vil denne våren setje i gang arbeidet med eit slikt evalueringsprogram.

Eg vil til slutt gjenta at dei perspektiva representanten Tove Karoline Knutsen tek opp og spør etter, i stor grad er varetekne i dagens skule. Men det er òg viktig å klare å vise det fram i debatten, og halde det oppe, samtidig som vi styrkjer mange andre viktige sider ved skulen som vi har sett behov for å styrkje i den debatten vi har hatt dei siste månadene. Det vil vi leggje vekt på ikkje minst i samanheng med den vidare innføringa av Kunnskapslyftet. Men òg i samanheng med evalueringa av denne reforma og i arbeidet med ny lærarutdanning vil vi sjå på den plassen dei estetiske faga har for læring.

Tove Karoline Knutsen (A) [14:57:04]: Jeg vil takke statsråden for svaret, og jeg er glad for at han i likhet med meg understreker at Kunnskapsløftet legger opp til god satsing på kunst- og kulturfag, og at det gjøres mye bra arbeid på dette feltet i alle deler av skolen i dag. Jeg var blant dem som stod på stolen og jublet da Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen ble etablert i Bodø i januar i fjor. Jeg tror det er av stor betydning at vi har fått et slikt senter, og at Kunnskapsdepartementet også har utarbeidet en strategiplan for å nå viktige mål for dette feltet. Det er også flott å høre at statsråden melder om gode forskningsprosjekter for kunst og kultur i skolen, og ikke minst det han benevner som «tidleg innsats», dvs. at man søker å implementere denne typen perspektiver i undervisninga for de minste.

Da familie- og kulturkomiteen for et par uker siden var i USA, fikk vi møte en barnehage som holdt til i det kjente Smithsonian-museet i Washington, en barnehage som konsekvent og med godt utdannet personale heile tida arbeidet med kunst, kultur og kreativitet. Mye godt kulturarbeid gjeres også her i landet, spesielt i mange kulturbarnehager og i andre barnehager også, og det er flott dersom kunst og kultur kan bli en naturleg del av alle barnehagebarns hverdag.

Men jeg er av den oppfatning at dersom vi virkelig skal lykkes med satsing på kunst og kultur i utdanninga, har vi minst to hovedutfordringer: Den ene er knyttet til lærerutdanninga, den andre til den retorikken vi holder oss med i debatten.

Det er ikke tilfredsstillende at allmennlærerutdanninga ikke har obligatorisk undervisning i estetiske fag. Vi får aldri respekt, interesse eller god faglighet inn i undervisninga dersom dette ikke blir endret. En undersøkelse fra 2006 viser også at over 50 pst. av lærerne i grunnskolen mangler fordypning i kunst- og kulturfag, noe som heller ikke er tilfredsstillende. Derfor er jeg glad for at statsråden legger vekt på at dette blir et tema i arbeidet med ny lærerutdanning.

Så er jeg opptatt av at vi får satt spørsmålene skikkelig på den skolepolitiske dagsordenen. I tida som har gått etter at resultatene fra PISA-undersøkelsen ble kjent, har aktørene i debatten i veldig stor grad jaget hverandre med forslag til skolepolitiske tiltak som ikke akkurat har malt et bilde med flere farger eller brei pensel. Jeg har fra tid til annen vært bekymret for at vi står i fare for å bli både smalsporet og enøyd når vi søker å finne de gode veiene til en bedre skole. Derfor er jeg glad for at statsråden i dag sier at vi må arbeide for å tydeliggjøre kunst- og kulturfagenes plass i skolen, og også framholde sterkere den betydninga de samme fagene har i hele utdanningsløpet.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [15:00:01]: Lat meg igjen understreke nettopp det representanten tek opp, at dei faga vi her snakkar om, er viktige i seg sjølve fordi dei er kunnskapsfag. For eksempel er det slik at kulturvernringane i Noreg har fleire sysselsette enn primærnæringane har til saman. Dei kunnskapane ein utviklar gjennom skuleløpet, er viktige for høgare utdanning og dermed for nivået vi har der. Men så er det òg fag som sjølvstilt formidlar generell kompetanse og ferdigheiter, verdiar og idear som kan vere nyttige for oss som menneske i læringa av andre fag og i utviklinga av haldningar og verdiar.

Så vil eg seie at vi har i skulen i dag mange kompetente og dyktige lærarar i alle fag, men vi har sjølvstilt òg store utfordringar ved at kompetansen i dei fleste faga skulle ha vore endå betre. Då vil eg seie at eg har gått ganske grundig gjennom dette, og eg ser at kompetansen i dei estetiske faga ikkje er spesielt dårleg dersom ein måler det som den formelle kompetansen. Blant anna er det ein ganske stor del av dei som underviser i musikk, som, samanlikna med andre fag, har minst 60 studiepoeng vidareutdanning i faget. Det er berre få andre skulefag som ligg på det same nivået som musikk. Så lærarar i både musikk og kunst og handverk kjem frå middels til litt over middels ut når det gjeld formell kompetanse utover lærerutdanninga. Det er i alle fall eit signal om at vi har svært mange formelt kompetente, og eg veit i tillegg at vi har mange reelt kompetente, dyktige lærarar i dei faga i skulen.

Så vert det ein viktig diskusjon i samband med lærerutdanninga, men der vil eg seie at vi ikkje kan setje likskapsteikn mellom at noko er obligatorisk i allmennlærerutdanninga og at noko er viktig, for i så fall ville det vere ganske mange ting som ikkje var viktige. Mi klare oppfatning er at mange fag som i dag ikkje er obligatoriske i allmennlærerutdanninga, er svært viktige likevel. Det som er ei utfordring, er at mange nok får god nok fordjuping i faga, slik at vi har kompetente lærarar innanfor alle fag i skulen. Så må vi igjennom ein diskusjon ikkje berre om praktisk-estetiske fag, men alle fag, om kva som skal vere obligatorisk, og kva som ikkje skal vere obligatorisk, i framtidens allmennlærerutdanning. Det er ein viktig diskusjon, der eg ikkje i det heile har konkludert sjølv, og der eg ser fram til både synspunkt og vidare debatt.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [15:03:15]: Interpellanten tar opp et svært relevant spørsmål når hun spør om

vi ikke taper noe vesentlig ved den norske skolen av syne når vi ensidig fokuserer på de dårlige resultatene i norsk og matte i de internasjonale testene PISA og PIRLS og resultatene av de nasjonale prøvene som viser det samme urovekkende resultatet. Jeg tror vi lett kan tape helhetssynet når vi ensidig fokuserer på slike resultater, men vil samtidig understreke at vi er nødt til å følge opp når slike undersøkelser viser at vi ligger dårligere an når det gjelder helt grunnleggende ferdigheter i basisfagene norsk og matte, enn vi burde.

De estetiske fagenes betydning i skolen er stor, både som selvstendige fag og som pedagogisk metode i andre fag. Det å oppdra barn er et stort dannelsesprosjekt der skolen spiller en vesentlig rolle i lag med hjemmet. De estetiske fagene bidrar i aller høyeste grad i den prosessen. Jeg har lyst til å bruke eksempler fra min egen hjemkommune hvor nettopp teater eller drama blir brukt aktivt som metode for å forstå problemstillinger i dagens samfunn og for at barna skal tilegne seg kunnskap om fortiden for nettopp å styrke identitet og tilhørighet.

Drama blir brukt i skolen for å forstå aktuelle tema som f.eks. forurensning og klimapolitikk og for å forstå hvordan lokalsamfunn og demokrati fungerer, slik at barna vet hvordan de kan påvirke i situasjoner der de mener at ting skulle ha vært handtert annerledes enn de blir, f.eks. i den aktuelle klimadebatten som også går lokalt.

Jeg har sett og blitt imponert over hvordan ungdom gjennom drama, musikk og billedkunst kan reflektere over og forstå rusmiddelbruk, og hva det fører med seg av smerte for alle involverte. Jeg har også vært vitne til at teaterungdom og rånere sammen har satt opp en utendørs rådeopera ved en nedlagt bensinstasjon. Med god hjelp fra profesjonell komponist og regissør bidro nok den operaen til en kraftig endring i oppfatningen svært mange unge og eldre hadde av kommunens rånere.

Jeg har også sett at kulturskolen sammen med studenter ved musikkstudiet ved en høyskole har bidratt til at barn som ikke var elever ved kulturskolen, har fått brukt drama og musikk for å få følelsen av mestring og fått stor glede gjennom et prosjekt i kommunen kalt «Spæll i lag». Jeg tror det var et godt bidrag for å skape et bedre læringsmiljø ved skolene.

Stiklestad Nasjonale Kultursenter, som både interpellanten og jeg kjenner godt, bruker teater for å gjøre barn interessert i og kjent med både arven etter Olav den hellige og den mer nære historie. Hvert år arrangeres «Barnas Speldag» hvor slaget på Stiklestad dramatiseres. Hele sommeren deltar barn i vandreteateret ved folkemuseet. Der fortelles det om problemstillinger som var aktuelle for 100 år siden, og en viser også hvordan menneskene levde på den tiden. Flere museer gjør tilsvarende.

I det hele tatt er de estetiske fagene viktige for barna, både i skolehverdagen og på fritiden. De bidrar både som selvstendige fag, som pedagogisk metode og som fag som øker trivsel og fremmer godt læringsmiljø. Derfor skal vi ha oppmerksomheten rettet også mot disse.

Det betyr ikke at vi skal nedprioritere oppfølgingen av de viktige basisfagene i skolen. Kan en ikke lese, skrive og regne når en går ut av grunnskolen, er det vanskelig

år som venter en ungdom – år der kanskje de estetiske fagene heller ikke gir noen glede. Vanskeligheten i en slik situasjon som den vi har hatt i skoledebatten i det siste, er imidlertid at vi mister helheten i skolen av syne. Det er derfor viktig at vi får en debatt som den vi har i dag.

For å illustrere hvor ille det kan gå, har jeg lyst til å referere til forrige ukes debatt om skoletilbudet som foregikk i fylkestinget i Nord-Trøndelag. Der kalte Venstres representant de estetiske fagene i den videregående skolen for hobbyfag. Det fikk han kraftig tilbakemelding på fra hele fylkestinget, inklusiv en ung representant fra Fremskrittspartiet, som gav Venstres representant det glatte lag og sa at representanten var mer kulturfiendtlig enn Fremskrittspartiet noen gang har vært. Jeg håper representanten Dørum har et annet syn enn hans partikolleger i Nord-Trøndelag.

Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen har nettopp vært opptatt av dannelsesbegrepet i skolen. Vi kan vel slå fast at nettopp de estetiske fagene er svært sentrale i den sammenheng.

Anders Anundsen (FrP) [15:08:36]: Først en vitne til forrige taler: Det skal ikke så mye til for å være mer kulturfiendtlig enn Fremskrittspartiet, for Fremskrittspartiet har aldri vært et kulturfiendtlig parti – snarere tvert om. Vi ønsker å stimulere til frivillig kulturaktivitet på alle plan og nivåer.

Norske elevers faglige prestasjoner svekkes. Det er ikke bare PISA-undersøkelsen som dokumenterer dette, men flere internasjonale og nasjonale undersøkelser viser at våre elever blir dårligere i basisfagene. Det er en dramatisk situasjon for norsk skole når bortimot 20 pst. av elevene som går ut av grunnopplæringen, er funksjonelle analfabeter, dvs. at de skriver og leser så dårlig at de ikke evner å lese en avis og få innholdet med seg på normal måte. Derfor er det også tverrpolitisk enighet om en del tiltak som skal rette opp svakhetene i norsk opplæring, særlig i basisfagene. Selv statsministeren har vært veldig tydelig på dette.

I interpellasjonen skriver interpellanten bl.a. at det er viktig å stimulere elevenes evne til refleksjon og kritisk tenkning. Det er Fremskrittspartiet enig i, men det gjelder naturligvis innenfor alle fagkretser. Det som en egentlig etterlyser med det, er jo et mer overordnet dannelsesperspektiv også i grunnopplæringen. Etter en komiteereise til Roma har også denne representanten fått sans for det overordnede dannelsesperspektivet i utdanningen, men det kan også gjøres på andre måter enn ved å stimulere de estetiske fagene. Interpellanten fokuserer nemlig veldig sterkt på de estetiske fagene. Og hva er det? Jo, det er fag som omtales som kreative fag – som billedkunst og forskjellige formgivningsfag – men det kan også omfatte f.eks. dans, teater, musikk og skjønnlitteratur o.l.

Den UNESCO-rapporten som interpellanten viser til, slår bl.a. fast at «dårlig undervisning i kulturfag har en direkte negativ effekt på barns kreativitet og selvtilitt». Men er det ikke slik i alle fag? Hvis du har dårlig opplæring og undervisning i et fag, går det også ut over elevenes motivasjon til å yte i faget. Der synes jeg statsråden er

inne på et godt poeng, nettopp at det vi er avhengige av i alle fagkretser, er motiverte og dyktige lærere – faglig, pedagogisk og sosialt.

Fremskrittspartiet mener det er viktig å fokusere på de viktigste og største utfordringene i norsk skole. Så langt ser det ut til at de utfordringene bare blir større. De viktigste utfordringene er bl.a. at elevenes faglige kompetanse svekkes, at elevene har manglende basisferdigheter og at lærerne har kompetansebehov. Vi har store rekrutteringsutfordringer innenfor skolevesenet, vi har store utfordringer innenfor allmennlærerutdanningen – det er en rekke utfordringer som denne sal har brukt mye tid på, og fortsatt kommer til å bruke veldig mye tid på. Da er det viktig med konkrete mål, konkret oppfølging og kunnskapsfokus, særlig i basisfagene. Derfor vil Fremskrittspartiet prioritere å fokusere på de største utfordringene først. Det er det som er det viktigste for de elevene som er i skolen i dag, det er det som er det viktigste for de elevene som er i skolen i morgen og i årene som kommer. Vi klarer ikke å løse alt, men vi må fokusere på å løse det viktigste.

Gunnar Gundersen (H) [15:12:27]: Dagens tema er viktig. Kvalitet og læring i skolen er viktig. Estetiske fag kan selvfølgelig spille en rolle.

Stortingsmeldingen «Ei blot til Lyst» i 2003, som omhandlet betydningen av kunst og kultur i og i tilknytning til grunnskolen, understreker den forrige regjeringens fokus på dette. Den kulturelle skolesekken ble betydelig utvidet og videreutviklet. Kunnskapsløftet anlegger et bredt kunnskapsperspektiv og understreker betydningen av å se over snevre faggrenser, som flere har vært inne på.

Kunsten og kulturen er altså viktig i seg selv, men kan også være viktig som innfallsport til andre fag. Dermed kan man si at kunst og kultur har positive effekter både på trivsel, læring og menneskers livskvalitet, på materiell og immateriell verdiskaping i et samfunn og på vår evne til innovasjon og entreprenørskap.

Kunsten og kulturen i skolen og i tilknytning til skolen tar mange former i Norge – som egne fag, på tvers av fag, som rene kultur- og kunstaktiviteter i skolen eller gjennom kontakt med det profesjonelle kulturlivet. Samlet sett holder denne aktiviteten og dette arbeidet en meget høy kvalitet i Norge. Jeg synes kanskje det er litt underkommunisert i debatten.

Det er også viktig å minne om at det foregår mye bra arbeid lokalt på skolene. Gamlebyen skole i Oslo har satt mye på kultur i undervisningen. Her har 75 pst. av elevene et annet morsmål enn norsk, og rektor understreker at estetiske fag kan bidra til å utvikle en selvbevissthet og en trygghet hos elevene som smitter over til de mer tradisjonelle fagene. Men rektoren understreker at dette må gjøres på en gjennomtenkt måte, noe som også UNESCO-rapporten understreker. Som statsråden sa: Dårlig undervisning i kulturfag kan ha en direkte negativ effekt på barnas kreativitet og selvtillit. Gamlebyen skole viser at systematisk innsats og et bredt kunnskapssyn gir resultater: Selv med de store språklige utfordringene skolen har, oppnådde skolen svært gode resultater på de siste nasjonale prøvene.

Skolens primære oppgave er som kunnskapsformidler. Den må gi hver enkelt et kunnskapsfundament til å takle de utfordringene framtiden vil gi. Norsk skole har mange gode sider. Elevene blir selvbevisste, har høy selvtillit og er kreative, men i bunnen må de grunnleggende ferdighetene ligge. Der må hovedfokuset i norsk skole være. Vi kan ikke leve med en situasjon der altfor mange elever faller utenfor når det gjelder helt grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving og regning. Jeg er nokså overrasket over at statsråden ikke vektla dette mye mer i sitt svar.

Etter at PISA, TIMMS og PIRLS igjen har presentert resultater for skolen som vi ikke kan være bekjent av, har skoledebatten fått et nytt perspektiv. Kvalitet må drives fram, det må settes krav, og vi må måle om resultatene er som forventet.

Læreren er, som interpellanten også var inne på, helt sentral, men det må skapes rom for at læreren skal kunne lykkes i rollen som kunnskapsformidler. Lærerutdanning, kompetanse og kvaliteten på utdanningen står sentralt. Der vet vi at vi har store utfordringer. Videre må den lokale skoleeier bli opptatt av kvalitet i skolen. Kvalitet i skolen må bli den viktigste politiske motivasjonen bak skoledebatter lokalt. Blir kommune og fylkeskommune opptatt av kvalitet, vil de sette klare mål for skolen, de vil sette klare krav til skolelederne, og de vil finne verktøyene som skal til for at målene skal kunne nås. Dette må tilpasses lokalt. Alle vil ha en god skole, men få diskuterer hvordan det skal oppnås. Norge bruker mer ressurser enn noe annet land på skole. Fokuset må være på hvordan vi kan få mer kvalitet ut av denne innsatsen.

Det er en hel kjede – fra regjering til aktivt, lokalt skoleeierskap, god skoleledelse og god klasseledelse – som må fungere for at kvalitet i skolen kommer i fokus, og det overrasker meg litt at ikke det står mer sentralt i debatten. Hovedproblemet i norsk skole er ikke at vi har hatt for lite fokus på estetiske fag; hovedproblemet er at vi har hatt for lite fokus på viktigheten av kunnskap og læringsresultatene i skolen. Høyre er stolt av å ha bidratt til å snu fokuset i riktig retning. Til og med SV har nå begynt å snakke om viktigheten av basiskunnskap. Elevene skal utvikles som selvstendige og skapende mennesker gjennom det slitsomme arbeidet det er å tilegne seg kunnskaper og ferdigheter. Å bedre basisferdighetene til norske elever er hovedutfordringen i norsk skole, og interpellanten har et viktig poeng i at ulike læringsstrategier kan være nyttige i dette arbeidet.

Johanne Skjølberg (SV) [15:17:42]: Jeg vil berømme interpellanten for å sette fokus på de kreative fagenes plass i skolen i en tid der debatten i media i altfor stor grad har konsentrert seg om grunnleggende ferdigheter og kvalitet innen norsk og matematikk, kun sett ut fra norsk- og matematikkfaget selv. Jeg tror ikke det finnes noe skolefag som lever i et vakuum. Jeg har tro på at læring skjer i alle fag. Derfor er interpellantens vinkling særdeles spennende – de kreative fagenes innflytelse med hensyn til læring også i andre fag, samtidig som fagene har en særdeles viktig egenverdi som kunst- og kulturbærere.

Jeg vil benytte anledningen til å fortelle om en opple-

velse fra egen praksis som lærer i grunnskolen. Min elev Oda var ikke spesielt opptatt av matematikk, men hun jobbet ganske intenst i matematikktimen med å forstå sammenhengen mellom omkrets og radius i sirkelen. Oda var, som jenter flest, opptatt av å gjøre skolearbeidet sitt grundig. Men dette med sirkelen var ikke enkelt. Hun hadde flere ganger i løpet av timen spurt meg om hva man egentlig skulle bruke dette til. Mine svar var tydeligvis ikke gode nok, så hennes frustrasjonsnivå var en smule høyt da timen var over. I de to siste timene hadde vi kunst og håndverk. Oppgaven var å sy svingskjørt til vårens Beatles-oppsettning. Oda gikk inn for arbeidet med dyp konsentrasjon. Plutselig kom det fra henne, bakerst i klasserommet: Frøken, dette er jo matematikk. Dette er sirkelen, og lengden på skjørtet er radiusen. Ved hjelp av radius og pi klarte Oda å regne ut både livvidde og skjørtelengde. Jeg kan forsikre dere om at både elev og lærer var fornøyd da skoledagen var over. Begge hadde lært noe vesentlig.

Dette er en liten, kanskje litt naiv hendelse fra klasserommet, men den illustrerer et viktig moment, nemlig at teori sammen med praksis gir det beste resultatet. Det er i brytningen mellom teori og praksis at god læring skjer. Det er ved å projisere teoretisk kunnskap inn i praksis at elevene får en utvidet og grunnleggende forståelse av den kunnskapen som er blitt dem til gode. Og det er svært ofte nettopp gjennom de kreative fagene at teori konkretiseres.

Å tegne et motsetningsforhold mellom kreativitet og kunnskap er meningsløst. Historien bør ha lært oss dette. For hvem av oss kan skille mellom arkitekten og kunstneren Michelangelo? Peterskirken i Roma er jo nettopp symbolet på tverrfaglighet og på hvor nære matematikkfaget og estetikkfagene er. Hvem kjenner ikke til Leonardo da Vinci som flykonstruktør? Ville han i 2008 ha blitt betegnet som en kunstner eller som en ingeniør?

I 2008 er det ingeniørkunst å bygge broer som ivaretar de tekniske utfordringer med hensyn til tålegrenser for vær og vind, samtidig som de har en estetisk dimensjon i landskapet. Igjen er gode matematiske og estetiske kunnskaper en forutsetning.

Jeg vil framheve Den kulturelle skolesekken som en utømmelig kilde til kunst- og kulturopplevelser i skolen. Målet med Den kulturelle skolesekken er å bidra til at elever i grunnskolen får et profesjonelt kunst- og kulturtilbud. Elevene skal få et positivt forhold til kunst- og kulturuttrykk av alle slag, og Den kulturelle skolesekken skal også medvirke til å utvikle en helhetlig innlemmelse av kunstneriske og kulturelle uttrykk i realiseringen av skolens læringsmål. At Den kulturelle skolesekken så klart knyttes opp mot skolens læringsmål, er en styrke. I Nordland fylkes modell er den enkelte kommune og skole gitt stor lokal handlefrihet nettopp for å underbygge at dette skjer. Det hentes inn arkitekter, kunstnere, forfattere og håndverkere som alle jobber mot felles mål, og som jobber mot at skolens totale læringsmål skal oppnås. Det er engasjement med høy temperatur.

Det er gledelig at det nå settes i gang forsøk i den hensikt å innlemme Den kulturelle skolesekken også i den videregående skole. Neste mål bør selvfølgelig være at barnehagene blir tatt med.

SV har alltid hatt som utgangspunkt at mennesket er helhetlig. Man lærer best ved å ta i bruk alle sanser.

Det er gjennom tverrfaglighet at målet om at elevene skal lære å forstå logiske strukturer, håndtere kvalitative og kvantitative størrelser og øve opp evnen til refleksjon og kritisk tenkning, nås.

Det er derfor gledelig at den rød-grønne regjeringen så tydelig signaliserer at den tar de estetiske fagene på alvor. Jeg vil framheve «Skapende læring – Strategi for kunst og kultur i opplæringen» og opprettelsen av Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen ved Høgskolen i Bodø som særlig viktige grep i så måte.

Dagrun Eriksen (KrF) [15:23:11]: Først og fremst vil jeg takke interpellanten for å ta opp et veldig viktig tema i den skoledebatten som går for tiden. Med den viktige og nødvendige fokuseringen som har vært på kunnskap i skolen, på matte, på norsk og på engelsk, er det ofte lett å glemme de andre fagene, som er minst like viktige. PISA-, PIRLS- og TIMMS-undersøkelser og resultatene fra våre egne nasjonale prøver har fått Regjeringen til instinktivt å øke timetallet i nettopp fagene matte, norsk og engelsk. Andre fag, som musikk og håndverk, mister oppmerksomheten fordi de angivelig ikke handler om kvalitet i skolen.

PISA har vist at vi scorer lavt i en rekke ferdigheter sammenlignet med andre land. Det er en indikator på utdanningsmålet, men forteller ikke nødvendigvis alt om kvaliteten i skolen. Menneskets nytteverdi er ofte dokumentert gjennom økonomiske, medisinske eller sosiale bidrag. Men anerkjennelsen av en elevs menneskeverd betyr at verdi- og dannelsesoppgaven også er viktig for skolen. Derfor må læringsarbeidet bygge på et helhetlig læringssyn som integrerer oppdragelse, kunnskap og mestring.

Jeg tror det er viktig å spørre oss selv om virkelig alt som teller, kan telles. En skole kan ha mange elever med gode karakterer, som scorer høyt, og likevel ha mye mobbing og mistrivsel. Er en slik skole et eksempel på en skole med gode kvaliteter? Vi kan sette inn all verdens tiltak for å bedre elevenes karakterer, men er det ikke også viktig med karakterer?

Med det behovet vi har for håndverkere i årene framover, lurer vi på hvorfor vi ikke klarer å skape en skole som skaper vinnere i stedet for tapere av praktisk sterke elever. Praktisk-estetiske fag er viktige for å få dette til, men også praksisrettet teori.

Jeg registrerte at statsråden snakket mye om hva man ønsket å gjøre både i barnehage og i tidlig skole. Jeg møter mange som ser med bekymring på ungdomsskolenivået og den manglende muligheten som finnes i dag til å skape vinnere av praktisk sterke elever på nettopp det trinnet.

Skolens mål er å gi barn og unge allmenndannelse, personlig utvikling, kunnskap og ferdigheter. Derfor har også skolen som institusjon en sentral rolle som kultur- og verdibærer.

Elevene trenger kunnskaper i språk, matte og fysikk. Det er viktig, men de trenger også en kulturell kompetanse – en åndelig ballast og en livskapital. En oppvekst der

møtet med kunst og kultur føyer seg inn som en naturlig del av det pulserende dagligliv, tror jeg vil bidra til å utvide de unges evne til kontakt med virkeligheten og til bedre å kunne møte de mange utfordringer de stilles overfor i livet.

Men ingenting kommer av seg selv. Også kunst og kultur har sine koder som en må lære å kjenne. Det er sagt at nordmenn er født med ski på beina. Det stemmer selvsagt ikke. Men det som er sant, er at de fleste i Norge har et forhold til skisport eller fotball. Dette ble utviklet gjennom opplevelse, gjennom lek, spill og læring fra vi var barn. Gradvis ble vi ført inn i et kodesystem av spilleregler, historiske fakta om vinnere og rekorder, kjennskap til utøvere osv. Dette la grunnlaget for at vi senere i livet også kunne glede oss over idrettsopplevelser. Slik er det også med vårt forhold til kunst og kultur. Vi trenger å lære å kjenne kodene. Vi trenger å oppleve musikk og kunst og for den saks skyld håndverk på nært hold over tid – og lære mer om dem.

Skolens viktigste oppgave er å sette barn og unge i stand til å møte framtiden på en best mulig måte gjennom å gi dem identitet. Da er det avgjørende at vi klarer å gi elevene en helhetlig kompetanse. Vi kan ikke redusere debatten om kvalitet i skolen til å bli en enten-eller-debatt, hvor en vektlegging av dannelseselementet blir en kose-skole, og en vektlegging av utdanningselementet blir en puggeskole. Nei, skolen må både-og. Den må både danne og utdanne – til gagns mennesker. Får vi til det, kan vi virkelig begynne å snakke om at vi har oppnådd kvalitet i skolen, og at vi skaper mestere – av både de praktisk sterke og de teoristerke elevene.

Inger S. Enger (Sp) [15:28:16]: Debatten som reises i dag, er viktig – kanskje viktigere enn vi tenker på i første omgang. Så takk til representanten Knutsen som har brakt opp dette temaet.

Det har vært fokusert mye på resultatet av PISA-undersøkelsen fra i fjor høst. Det er ikke så rart om det har vært bekymring knytta til resultatene. Vi ligger på et lavere nivå enn vi hadde ønska oss i basisfaga. Det bør vi bli bedre på, men vi må heller ikke gløkke at det er svært mange elementer som ikke blir målt i denne type prøver. Noe av dette kan knyttes opp mot dagens tema.

Som statsråd Solhjell sa i innlegget sitt, har Regjeringa tatt både den estetiske dimensjonen og de estetiske faga i opplæringa på alvor. For å sikre at det nye læreplanverket speiler et bredt kunnskapsbegrep og de grunnleggende ferdigheter dagens unge trenger, vedtok denne regjeringa å tilføre læreplanverket en ny del kalt «Prinsipp i opplæringa». I denne blir det bl.a. understreka at kulturell kompetanse er viktig for deltakelse i et samfunn hvor mange kulturer er representert. Elevene skal møte kunst- og kulturformer som stimulerer kreativiteten og nyskapende evner. En kan gjerne si at dette er med på å utvikle dannelsesbegrepet.

Det har blitt nevnt i debatten at det i 2007 i Bodø blei oppretta et nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringa. Senteret har flere funksjoner. Det skal medvirke til å styrke kunst- og kulturkompetansen både hos lærere og

elever. Samtidig med dette er det utarbeidet en strategiplan: Skapende læring. Den har fem satsingsområder. Det blir litt mye å liste opp alle fem, men jeg skal nevne dem så vidt. Det første er å utvikle og styrke kunstfaglig kompetanse og kulturtilbudet i opplæringen i både barnehage og grunnopplæring. Det andre er å styrke formidlingskompetansen i kunst- og kulturfag i opplæringen. Det tredje er å utvikle varierte undervisningsformer og gode pedagogiske verktøy. Det fjerde er å stimulere og dokumentere kunst- og kulturfaglig opplæring og utdanning. Det femte er å gjøre sentrale deler av landets kulturarv og kulturelle uttrykk fra det flerkulturelle samfunnet tilgjengelig for oss alle.

Det kan ikke være så mye å utsette på disse punktene. Nå sies det fra mange hold at skolereformene har ført til at skolen har blitt for teoretisk. Fra barnetrinn til høgskolenivå er det ikke lagt stor nok vekt på elementer som sikrer utvikling av det skapende mennesket. Derfor tenker jeg at slike satsingspunkt som dette kan ha stor verdi.

Formidlingskompetansen skal styrkes, står det i et av punktene. Det er nok bra. En sentral person i Husflidslaget som også er lærer, har uttrykt det slik overfor meg:

«Breidda av dei estetiske faga er nesten fråverande i utdanninga. Kulturskulane tek seg av ein del. Dei aller fleste ungar likar å skape noko, gjere noko med hendene som faktisk utfordrar den estetiske utviklinga. Dei får ikkje lenger særleg med gledelege utfordringar for praktisk skaparevne.»

Jeg tenker at dette er noe som også må høre hjemme i den stortingsmeldinga som kommer om lærerutdanning og lærerrollen.

Det har blitt nevnt i debatten at Regjeringa er opptatt av tidlig innsats på en rekke områder. Vi lærte mye om det av St.meld. nr. 16. Det er viktig at vi ikke bare tenker basisfag, men også vektlegger de feltene som stimulerer til livsglede, skapertrang og bevegelse.

I tidsskriftet Skolelederen nr. 2 for 2008 skriver lærer og hjerneforsker Britt-Louise Theglander en artikkel med tittelen «Våken mottaker viktig». Jeg skal ikke referere hele artikkelen, men tittelen kan det iallfall ikke være vanskelig å være enig i. Ett av hennes poeng er at vi ikke klarer å holde våkenhetsgraden på topp særlig lenge. Det gjelder både voksne og elever. Forskning viser at vi har omtrent 10–15 minutter med full våkenhetsgrad i hjernebarken. Så er det nødvendig med avbrudd, gjerne med bevegelse. Dette kan også være nyttig kunnskap å ha med seg med tanke på de praktisk-estetiske fagene. Det gir dem faktisk en ekstra tilleggsdimensjon.

Odd Einar Dørum (V) [15:33:17]: Jeg oppfatter det slik at det interpellanten har reist som tema, og som statsråden har svart på, er et spørsmål om allmenndannelsens plass i den norske utdanningen. Jeg er enig med alle talerne, inkludert statsråden, som har sagt at det kulturelle og estetiske perspektiv hører ikke utelukkende hjemme i estetiske fag, men hører også hjemme i andre fag. Det er slik at i den utdanningsballast jeg har med meg i livet, fikk jeg en ballast f.eks. gjennom norskfaget som gikk langt utenfor det å lære å lese og skrive. Det er in-

gen tvil om at den kontakt jeg fikk med levende litteratur, betydde veldig mye. Slik kan vi snakke også om andre fag. Når det gjelder den dannelsesreise som representanten Anundsen begeistret skildret fra talerstolen – hvoretter jeg foretok det man på stortingsgspråk kan kalle for stille applaus fra salen, som utspant seg ved feking av armer, ingen annen lyd, bare fekingen, som kunne observeres – er det helt riktig at går man inn i et fag som historie og tar med seg røttene og ser på hvordan mennesker har tenkt, opplevd og organisert samfunnet gjennom tidene, bærer dette i seg det kulturelle og allmenndannende perspektivet.

Det er også slik at læreres evne til å stå for dette, kunne det og formidle det er helt avgjørende. Her er det slik at et praktisk skritt som kan foretas når som helst dersom det er vilje til det, er jo å vedta å endre forskriften til opplæringsloven og si at for å undervise i et fag, skal man ha kompetanse i faget, ikke bare ha kompetanse i å være ansatt. Det vil i seg selv kreve en del praktiske overganger i vårt land, for det er mange som mangler en ballast. Men det vil også føre til at man systematisk gir folk en tilleggsballast. Så representantens perspektiv om allmenndannelse sett ut fra estetiske fag, men av meg og andre, bl.a. statsråden, også utvidet til å handle om andre fag, er et viktig perspektiv.

Så er det slik at dette allmenndannende perspektivet jo ikke står i motsetning til å gjøre det bra – og gnistrende bra – i PISA-undersøkelser. Det er jo et kjempepoeng at man ikke er intelligent på et snevert høyt nivå og nærmest blir dum på et høyt nivå. Det må være slik at gnistrer det av deg, har du med deg nysgjerrigheten også utover det å kunne lese, skrive, regne, gjøre rede for deg muntlig, snakke engelsk og holde på med IKT. Så det er ingen motstrid i det. Det henger sammen.

Jeg tror at disse estetiske fagene har en egenverdi også i hele skoleløpet for å kunne fange opp andre sider ved menneskelivet enn dem som fanges opp i de rent teoretiske fagene. Det er ingen tvil om at det er viktig. Men da må det være slik som det var på den skolen jeg besøkte i dag, at man har en gnistrende godt skolert musikk lærer, og ikke bare en som skal holde på med musikk. Det må være slik at vi til de lærerne som holder på med dette, stiller de samme forventninger og krav som vi gjør når det gjelder ferdigheter knyttet til norsk, matematikk osv. Før vi kommer i gang med å gjøre noe med norsk lærerutdanning – det vil uansett ta tid – må vi sørge for at vi gjennom systematisk videreutdanning gir glede og kompetanse til dem som er der i dag.

Til slutt noe om Den kulturelle skolesekken. Gjort på den dårligste måten blir dette tiltak hvor det ramler noen kunstnere innom en skole, og så prøver man å organisere seg i håp om at det blir bra. Gjort på en gnistrende bra måte, f.eks. slik som det skjer i Akershus, utvikles dette i en levende dialog mellom de kulturarbeiderne det gjelder, og de skolene det gjelder, slik at man uten at folk blir brydd, eller uten at man lurer på tiden, forener dette som en del av det undervisningsopplegget man har. Jeg vil oppfordre statsråden, spesielt når det gjelder Den kulturelle skolesekken, til å se på hvordan man kan få effekt av det. Det er jo en egen sak om det, og vi har den nå i grunnskolen.

Det er veldig viktig at vi lærer av de beste eksemplene, hvor det ikke blir kunstnerne for seg og skolen for seg, og så et litt keitete møte for å finne ut av det, men at det blir en levende dialog mellom kulturarbeidere som kan levere noe, og som på den måten inngår i fag. Jeg har selv noen skinnende opplevelser fra egen skolegang 50 år tilbake i tid som går ut på at det var fullt mulig å gjøre det i datidens Norge. Det må også være mulig i dag. Så var jeg så heldig at vi hadde en overlærer på skolen som var barnebokforfatter. Han er i Wikipedia skildret som en middel-mådig barnebokforfatter. Men han var en gnistrende god forteller, så en venn av meg har tenkt å supplere Wikipedia, for da kan man jo supplere den historien så folk som ikke fikk opplevelsene med seg, i hvert fall kan bli påmint av andre om at det var slik.

Jeg syns at interpellanten har reist en svært viktig debatt. Allmenndannelse, estetiske fag, gode lærere i dette og Den kulturelle skolesekken står ikke i motstrid til PISA. Dannede mennesker var i sin tid i stand til å bygge Pantheon, var i stand til å bygge det som vi har sett i Roma og i Firenze, og det skal selvfølgelig ikke være mindre ambisjoner i vår tid. Det å lese, skrive og regne står ikke i motstrid til det å ha litt åndskraft med seg.

Lena Jensen (SV) [15:38:30]: Kreativitet skaper mennesker og gjør det umulige mulig.

Først vil jeg gjøre en snarvisitt innom ungdomshuset Tvibit i Tromsø, som er et kulturhus for ungdom. De har en filosofi som er viktig og nødvendig i den norske skolen. Jeg opplever at veldig mye av den filosofien de har, er mer eller mindre systematisert eller formulert inn i den norske skolen.

Filosofien er delt inn i fem punkter og er som følger:

- Tør å gjøre det umulige mulig!
- Ikke vær redd for å mislykkes!
- Tør å gjøre en forskjell og forandre verden!
- Glem aldri hvor du kommer fra!
- Husk å se og oppmuntre andre!

På ungdomshusets nettsider kan man lese følgende:

«Vi skal være et kreativt hus: vi skal være åpne for det vi ikke har prøvd før, vi skal gjøre ting på stadig nye måter, vi skal være nysgjerrige, forske og leke. Vi skal leve etter prinsippet: alt er mulig – inntil det motsatte er bevist. Vi skal dele med og være åpne overfor andre. Vi lever ikke av konkurranse, men har fordeler av at våre prinsipper, idéer og prosjekter sprer seg og får forståelse hos andre.»

Jeg syns at disse prinsippene er viktige også i den norske skolen. Dette er en filosofi som er med på å skape kun vinnere og ikke tapere. De kreative fagene i skolen er viktig, og det er viktig å ta inn kreativitet i alle fag.

Skolen i dag er dyktig på veldig mange områder. Debatten tidligere i vinter har dreid seg veldig mye om PISA- og PIRLS-undersøkelsene, hvor Norge ikke scorer på topp verken i lese- eller tallforståelse.

Det er nødvendig at elevene er gode til å lese og gode til å skjønne tall. Det er viktig når vi ser at resultatene ikke er gode nok, at man setter i verk tiltak. Det har statsråden gjort på en god måte, og statsråden følger dette opp også i

den stortingsmeldingen som snart vil komme om kvalitet i grunnopplæringen.

Representanten Tove Karoline Knutsen har i dag en veldig viktig interpellasjon. Jeg er veldig glad for at statsråden og Regjeringen har fulgt opp dette med kunst og kultur i opplæringen, ikke minst gjennom strategiplanen for kunst og kultur i opplæringen og gjennom opprettelsen av Nasjonalt senter for kunst og kultur ved Høgskolen i Bodø, som har vært nevnt i debatten. Det er også viktig at man i denne planen har styrket kulturskolens rolle i kommunene som et lokalt kompetansesenter.

Når man ser på hvilken type samfunn som utvikler seg, og hvilken type samfunn som er i vekst, ser vi at dette er de kreative samfunnene. Det er de kreative byene som er skapende, som er lærende.

Jeg er veldig glad for at denne regjeringen også har satt i gang med entreprenørskap som programfag i videregående opplæring.

Det er viktig å ha tallforståelse og å kunne lese og skrive. Men det å kunne tenke selv, det å være kreativ, er overordnet viktig for å kunne mestre livet. For å kunne møte livet og framtiden som er i stadig endring, er dette med kreative fag utrolig viktig.

Jeg vil også bare helt kort komme innom satsing på skolebibliotek. Denne regjeringen vil veldig kjøpt komme med et program for skolebibliotekutvikling. Dette er viktig. Det er viktig å satse på gode bibliotek med kompetente folk, med bøker og med veiledning. Dette er viktig for å skape en skole som er god.

Som både interpellanten og mange andre har vært inne på, gjennomførte UNESCO i 2004, med professor Anne Bamford som leder, en stor internasjonal undersøkelse om hvilke effekter kunst- og kulturundervisning har på hele grunnopplæringen, på lokalsamfunnet og på elevenes sosiale og personlige utvikling. Denne undersøkelsen slår ettertrykkelig fast at dette har store positive effekter hos barn og unge i skolen, og i dagens skole er det heldigvis mange lærere med solid og god kunstfaglig kompetanse. Disse bidrar til økt selvtillit, mindre fravær og mye bedre lese- og skriveferdigheter blant barn og unge gjennom sin undervisning i musikk og andre estetiske fag. Men dessverre er det slik at mange som underviser i estetiske fag, ikke har kompetanse i dette. Jeg er veldig glad for at statsråden har signalisert at man gjennom lærerutdanningsplanen vil se på dette. For i dagens allmennlærerutdanning er det ingen estetiske fag som er obligatoriske, noe som den forrige regjeringen gjennomførte. Jeg er glad for at statsråden vil se på om man ikke bør ta dette inn og gi alle våre lærere en bedre kunstfaglig kompetanse.

C a r l I. H a g e n hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Tove Karoline Knutsen (A) [15:44:04]: Det har vært spennende å følge denne debatten, og jeg er svært glad for at mange ville delta. Men så er det også sånn at skole spørsmål engasjerer, og debatt bidrar både til å vise hva vi står sammen om nå, og hva som er forskjellen mellom de ulike partiene.

Når jeg i dagens interpellasjon har tatt opp spørsmålet om kulturfagenes plass i skolen, er det både med fokus på disse fagenes egenverdi som sjølstendige fag og med tanke på hvordan metoder hentet fra kunstfagene har vist seg å forbedre det generelle læringsmiljøet. Bredde og variasjon i undervisningen er i seg sjøl viktig for å bedre skolen.

Andre internasjonale undersøkelser bekrefter de konklusjonene som professor Anne Bamford kommer med i rapporten «The Wow Factor». Europarådets rapport «Culture, Creativity and the Young», som kom i 1999, sier det samme: Kunstfagene forbedrer evnen til kreativ tenkning og problemløsning. Kunstfagene forbedrer evnen til kommunikasjon, som er en helt nødvendig ferdighet i dagens komplekse samfunn. Kunstfagene styrker grunnleggende skrive- og leseferdigheter og evnen til å «lese» kulturelle koder. Kunstfagene forbedrer elevenes resultater i andre fag, også i basisfag, noe man f.eks. ser i Finland. Jeg har også lyst til å nevne at kunstfagene har vist seg å være særlig viktige som pedagogiske redskap i arbeidet med spesielle grupper med særlige behov, f.eks. elever med mangelfull språkbeherskelse eller ulike psykiske eller fysiske funksjonshemninger.

Denne regjeringa har vist, både gjennom satsing på kulturskolene og gjennom ordninga med Den kulturelle skolesekken, at man ser hvor viktig det er at barn og unge får være kulturelt skapende og aktive, som nettopp kulturskolene gir anledning til, sjøl om det pr. i dag ikke er plass til alle som gjerne vil inn, og ikke minst gjennom ordninga med Den kulturelle skolesekken – som mange har nevnt – som lar elever få møte profesjonelle kunstnere innen ulike kunstformer og -sjangere. Jeg er glad for at den rød-grønne regjeringa gjennom Kulturløftet virkelig har satt kulturen på den politiske dagsordenen.

I St.meld. nr. 8, Kulturell skulesekk for framtida – som også statsråden nevnte – holdes denne ordninga fram som viktig for Kunnskapsløftets vektlegging av skapende læring. Men både kulturskolene og Den kulturelle skolesekken er avhengig av at det tredje beinet i kultursatsinga er på plass, dvs. kultur- og kunstfagene i grunnskolen, i videregående opplæring og i lærerutdanninga.

I går fikk jeg en mail fra undervisningsinspektør Marit Rundberg ved Breidablikk ungdomsskole i Sandefjord. Hun var svært glad for at spørsmål omkring kulturfagenes plass i skolen skulle debatteres i Stortinget i dag, og skreiv følgende:

«Jeg ønsker derfor å fortelle deg at vi i vår skole arbeider med å bygge opp en skolemodell der nettopp de grunnprinsippene du nevner skal gjelde: At estetiske fag skal være porten inn til og rammen rundt å nå kunnskapsmål i teoretiske fag, ja alle fag. Det gir større motivasjon og arbeidsglede.»

Jeg trur det kan være høvelige avslutningsord for min del av debatten. Takk til alle som deltok!

Statsråd Bård Vegar Solhjell [15:47:30]: Takk til interpellanten for å ha teke opp eit viktig spørsmål! Og takk til deltakarane i debatten for ein god debatt!

Eg vil avslutte med berre ei lita oppsummering. Det er eigentleg eitt hovudtrekk som eg synest ofte kan vere ei utfordring i denne typen debattar: Når ein snakkar om dei praktisk-estetiske faga, er dei viktige i seg sjølve, men i tillegg representerer dei viktige verdiar som òg går over i andre fag. Det same gjeld faktisk for alle skulefag. Norsk-faget eller matematikkfaget er viktige fag i seg sjølve, men utviklar òg ferdigheiter hos oss som vi har allment bruk for som menneske og i samfunnet – og òg i andre fag. Det same gjeld òg motsett: Alle fag i skulen er kunnskapsfag. Kunst og handverk er eit viktig kunnskapsfag, som er starten på utdanning til næringsvegar som er viktige for Noreg.

Eg hugsar at ein av og til i den politiske debatten tidlegare brukte å seie at vi ikkje kan leve av å klippe håret på kvarandre. Svaret på det er: Jo, vi kan leve av å klippe håret på kvarandre – dersom vi òg sørgjer for å kunne leve av å smelte aluminium til kvarandre, og sørgjer for å kunne leve av å designe nye produkt og konstruere bruer til kvarandre.

For å illustrere korleis desse ulike kunnskapsfaga spelar saman, er det altså slik at veldig mange bedrifter i Noreg vil vere avhengige av å rekruttere både dei menneska som har tung realfagbakgrunn, og dei som har tung designbakgrunn og har gått ein heilt annan veg. Alle spelar dei ei rolle i utviklinga av norsk næringsliv.

Eg meiner at vi skal sjå på alle skulefaga slik at dei utviklar dei viktige ferdigheitene som ligg der. Vi treng å utvikle grunnleggjande ferdigheiter i lesing, rekning osv. – det er ei hovudutfordring for norsk skule å bli betre på det. I tillegg treng vi spesialisert kunnskap og kompetanse i kunst og handverk, i musikk og i andre estetiske fag, men òg i eit breitt spekter av andre skulefag.

Det er altså ikkje slik at det er ei motsetjing mellom dei faga som vi har diskutert no, og andre fag. Tvert imot

er det slik at dei er supplement i eit samfunn som treng eit breitt spekter av kompetanse og kunnskap i framtida. Eg takkar igjen for ein god debatt.

Presidenten: Debatten i sak nr. 5 er avsluttet.

Representantene bes om å innta sine plasser, slik at vi raskt kan komme i gang med voteringen. Intensjonen er å prøve å få avviklet også odelstingsmøtet før kl. 16.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget går da til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak

om Eksportfinans ASA - statlig deltakelse i kapitalforhøyelse

I

Nærings- og handelsdepartementet gis fullmakt til å delta proratarisk i en eller flere kapitalforhøyelser i Eksportfinans ASA i 2008 på de vilkår som er redegjort for i proposisjonen.

II

Den statlige deltakelsen skal skje innenfor en ramme på kr 250 000 000 og slik at statens eierandel på 15 prosent i selskapet forblir uendret.

III

I statsbudsjettet for 2008 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
950		Utgifter Forvaltning av statlig eierskap	
	96 (ny)	Aksjer, <i>bevilges</i> med	250 000 000
5656		Aksjer i selskaper under NHDs forvaltning	
	85	Utbytte, <i>reduseres</i> med	30 000 000
		fra kr 11 781 900 000 til kr 11 751 900 000	

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Kåre Fostervold satt frem et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«St.prp. nr. 27 (2007-2008) om statlig garanti til Kongsberg Defence and Aerospace AS for bygging av komposittfabrikk sendes tilbake til Regjeringen. Stortinget ber Regjeringen fremme ny sak om statlig garanti til Kongsberg Defence and Aerospace AS for bygging av komposittfabrikk når de tre kampflykandidatene har levert inn sine respektive industriplaner og disse er evaluert.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.51.30)

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i at staten ved Nærings- og handelsdepartementet kan gi Kongsberg Defence and Aerospace AS garanti med ramme inntil 737 mill. kroner til dekning av kostnader knyttet til etablering av komposittfabrikk for produksjon av deler til kampfly.

Garantien gis på de vilkår som er beskrevet i proposisjonen, og gjøres bare gjeldende i det tilfellet at norske myndigheter beslutter ikke å anskaffe nye kampfly.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt frem seks forslag. Det er

- forslagene nr. 1–3, fra Øyvind Korsberg på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 4–6, fra Øyvind Korsberg på vegne av Fremskrittspartiet

Det votes først over forslagene nr. 4–6, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen opprette et nedfiskningsfond for å fjerne kongekrabbebestanden utenfor den kommersielle sonen.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at det ikke er noen geografisk begrensning eller lengdebegrensning på fartøy når det gjelder deltakelse på kongekrabbefiske.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere erstatningsordning for ødelagt fiskeutstyr, garn og lignende som skyldes kongekrabbe.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 83 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.52.38)

Presidenten: Det votes så over forslagene nr. 1–3, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at det i Revidert nasjonalbudsjett for 2008 avsettes midler til å

starte desimeringsfangst av kongekrabbe i løpet av 2008.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre leveringsplikt til landanlegg for kongekrabbe.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i samarbeid med de landbaserte mottaksanleggene for kongekrabbe, utvikle en ordning for hvordan man skal håndtere skadet og liten krabbe som ikke egner seg for salg.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 58 mot 47 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.53.00)

Komiteen hadde innstilt:

St.meld. nr. 40 (2006-2007) - om forvaltning av kongekrabbe - vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: I sakene nr. 4 og 5 er det ikke noe voteringstema.

Sak nr. 6*Referat*

1. (157) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 158/2007 av 7. desember 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2004/38/EF om unionsborgere og deres familiemedlemmers rett til å ferdes og oppholde seg fritt på medlemsstatenes territorium (St.prp. nr. 42 (2007-2008))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
2. (158) Gjennomføring av råfiskloven og fiskeeksportloven i 2005 og 2006 (St.meld. nr. 13 (2007-2008))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
3. (159) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg og Jan Tore Sanner om å sikre klarere og bedre mindretallsrettigheter i Stortingets forretningsorden (Dokument nr. 8:63 (2007-2008))
Enst.: Sendes Stortingets presidentskap.
4. (160) Representantforslag fra stortingsrepresentant Borghild Tenden om en handlingsplan for en mer moderne og velholdt jernbane i Oslo-området (Dokument nr. 8:65 (2007-2008))
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehand-
let.

Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens
§ 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 15.54.
